

KONDOROS

KONDOROS VÁROS
INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI
STRATÉGIÁJA

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

KONDOROS VÁROS

INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA

Szerkesztette

Ditzendyné Frank Mariann

Az Integrált Településfejlesztési Stratégiát Kondoros Város Önkormányzata megbízásából készítette:

Programvezetők

Ditzendyné Frank Mariann

Szabó Ákos

Szakértők

Fabulya Edit

Fenyvesi Viktória

Tiszolczi Péter

Ditzendy Arisztid

Pál Daniella

Szabó Ákos

2016. november

További közreműködők: Kondoros Város
Önkormányzatának munkatársai

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Tartalomjegyzék

1	BEVEZETÉS	5
2	HELYZETELEMZÉS ÖSSZEFOGLALÁSA	8
2.1	A VÁROSI SZINTŰ HELYZETELEMZÉS ÖSSZEFOGLALÁSA	8
2.2	A VÁROSRÉSZI SZINTŰ HELYZETELEMZÉS ÖSSZEFOGLALÁSA	13
3	KÖZÉPTÁVÚ CÉLOK ÉS AZOK ÖSSZEFÜGGÉSEI	14
3.1	JÖVŐKÉP	16
3.2	A STRATÉGIAI FEJLESZTÉSI CÉLOK MEGHATÁROZÁSA	16
3.3	A TEMATIKUS ÉS A TERÜLETI CÉLOK KÖZÖTTI ÖSSZEFÜGGÉSEK BEMUTATÁSA	20
4	A MEGVALÓSÍTÁST SZOLGÁLÓ BEAVATKOZÁSOK.....	22
4.1	AKCIÓTERÜLETEK KIJELELÉSE, A LEHATÁROLÁS INDOKLÁSA ÉS AZ EGYES AKCIÓTERÜLETEKEN MEGVALÓSÍTANDÓ FEJLESZTÉSEK ÖSSZEFOGLALÓ BEMUTATÁSA.....	22
4.1.1	<i>Kondoros belváros akcióterület</i>	<i>24</i>
4.1.2	<i>Geisztcsákó akcióterület</i>	<i>26</i>
4.2	AZ AKCIÓTERÜLETEKEN KÍVÜL VÉGREHAJTANDÓ, A TELEPÜLÉS EGÉSZÉ SZEMPONTJÁBÓL JELENTŐS FEJLESZTÉSEK	27
4.2.1	<i>Kulcsprojektek</i>	<i>27</i>
4.2.2	<i>Hálózatos projektek</i>	<i>27</i>
4.3	A FEJLESZTÉSEK ÜTEMEZÉSE	29
4.4	A FEJLESZTÉSEK ÖSSZEHANGOLT, VÁZLATOS PÉNZÜGYI TERVE	31
5	A STRATÉGIA KÜLSŐ ÉS BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI	35
5.1	KÜLSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEK	35
5.1.1	<i>Illeszkedés nemzetközi szintű fejlesztési programokkal</i>	<i>35</i>
5.1.2	<i>Illeszkedés az országos és megyei területfejlesztési tervdokumentumokhoz.....</i>	<i>37</i>
5.1.3	<i>Egyéb helyi fejlesztési és rendezési dokumentumokkal való kapcsolat.....</i>	<i>40</i>
5.2	BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEK.....	41
5.2.1	<i>A célok és a helyzetértékelésben bemutatott problémák kapcsolata</i>	<i>41</i>
5.2.2	<i>A célok logikai összefüggései</i>	<i>43</i>
5.2.3	<i>A stratégia megvalósíthatósága</i>	<i>43</i>
5.2.4	<i>A célok megvalósítása érdekében tervezett tevékenységek egymásra gyakorolt hatása ...</i>	<i>44</i>
6	A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTHATÓSÁGÁNAK FŐBB KOCKÁZATAI	45
7	A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS NYOMON KÖVETÉSE	46
7.1	A CÉLOK ELÉRÉSÉT SZOLGÁLÓ FEJLESZTÉSI ÉS NEM BERUHÁZÁSI JELLEGŰ ÖNKORMÁNYZATI TEVÉKENYSÉGEK	46
7.1.1	<i>Kondoros vagyonkezelési gyakorlata</i>	<i>46</i>
7.2	AZ ITS MEGVALÓSÍTÁSÁNAK SZERVEZETI KERETEI.....	47
7.2.1	<i>A városfejlesztés jelenlegi szervezeti rendszere</i>	<i>47</i>
7.3	A TELEPÜLÉSKÖZI KOORDINÁCIÓ MECHANIZMUSAI, EGYÜTTMŰKÖDÉSI JAVASLATOK	48
7.4	A PARTNERSÉG BIZTOSÍTÁSA AZ ITS KÉSZÍTÉSE ÉS MEGVALÓSÍTÁSA SORÁN	48
7.5	MONITORING RENDSZER KIALAKÍTÁSA	50
7.5.1	<i>Az ITS intézkedéseire kapcsolódó output és eredményindikátorok meghatározása.....</i>	<i>50</i>
7.5.2	<i>A monitoring rendszer működtetési mechanizmusának meghatározása</i>	<i>56</i>

Táblázatjegyzék

1. táblázat: A városrészek funkciói Kondoroson	13
2. táblázat: Békés megye TOP forráskerete terhére tervezett, a megyei integrált területi program végleges változatának elkészítéséhez alapul szolgáló forrásallokáció	31
3. táblázat: Projektek illeszkedése az Európai Unió Alapokhoz	33
4. táblázat: A tervezett fejlesztések illeszkedése az EU tematikus célkitűzéseire	36
5. táblázat: A Kondoros ITS célrendszerének relevanciája az EU Környezetvédelmi Cselekvési Programmal	36
6. táblázat: A városi szintű középtávú tematikus célok és problémák kapcsolatai	41
7. táblázat: Városi szintű középtávú tematikus célok	43
8. táblázat: A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai	45
9. táblázat: Az indikátorok összefoglaló táblázata	51
10. táblázat: Területi (városrészi célok) eredményindikátorai	52
11. táblázat: Az akcióterületi fejlesztések (beavatkozások) output indikátorai	52
12. táblázat: Az ITS keretében tervezett fejlesztések output indikátorai	53

Ábrajegyzék

1. ábra: A városfejlesztés folyamata Kondoroson	48
2. ábra: A monitoring folyamatának összefoglalása	56

Térképjegyzék

1. térkép: Kondoros városképe	14
2. térkép: Kondoros belterületi veszélyeztetett területei	22
3. térkép: Kondoros külterületi veszélyeztetett területe	23
4. térkép: Belvárosi akcióterület lehatárolása	24
5. térkép: Zöld város akcióterület lehatárolása	25
6. térkép: Geisztcsákó akcióterület lehatárolása	26

1 Bevezetés

Kondoros Nagyközség 2003-ban készítette el Településfejlesztési Konceptióját. Az akkor elfogadott Településfejlesztési Konceptió óta nem készült új településfejlesztési dokumentum, így Integrált Városfejlesztési Stratégia sem. A településváros Településszerkezeti terve 2003 és 2016 között többször is módosításra került. Kondoros 2013-ban vált várossá. A 2003-as konceptió készítése óta eltelt időszakban bekövetkezett – mind helyi, kistérségi, térségi, megyei és országos - változások stratégiai tervezést tettek szükségessé. A két legfontosabb változás Kondoros várossá válása, valamint a településfejlesztési konceptióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Tr), amely meghatározza és kihangsúlyozza a településrendezési eszközök és fejlesztési dokumentumok közötti kapcsolatrendszert, és meghatározza az integrált településfejlesztési stratégia tartalmi követelményeit.

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia (továbbiakban: ITS) ráépülhet a város korábban elfogadott településfejlesztési konceptiójára, illetve kapcsolódhat új konceptió készítéséhez is. Kondoros esetében új Településfejlesztési Konceptió nem készült, így a stratégia a 2003 – ban elfogadott Településfejlesztési Konceptióban megfogalmazott fejlesztési irányokra épül, de messze kibővíti azokat.

A 2003 óta érvényben lévő településfejlesztési konceptió vizsgálati dokumentációra épült, természetesen az akkor érvényes követelményeknek megfelelő tartalommal és részletességgel, éppen ezért jelen dokumentumhoz a törvényben meghatározott, a stratégia készítéséhez megfelelő részletezettségű Megalapozó Vizsgálat került kidolgozásra.

A város stratégiai céljainak a feltérképezéséhez legfontosabb forrásai:

- településfejlesztési konceptió (2003)
- a stratégia készítését megelőzően megvalósított, a város hosszú-, közép és rövidtávú céljait meghatározó közösségi tervezés sorozat,
- a város 2012-ben készített, várossá váláshoz szükséges dokumentumai,
- a 2014-ben elfogadott 2014 – 2019 időszakra szóló gazdasági programja.

A tervezés során az alábbi két részdokumentum készül el:

- Megalapozó Vizsgálat
- Integrált Településfejlesztési Stratégia

A jelenleg hatályban lévő 2003 évben megállapított településfejlesztési konceptió alapvetően a településrendezési eszközök megalapozására készült. A településfejlesztési konceptió hosszú távú fejlesztési irányokat határoz meg, de nem határoz meg konkrét jövőképet, hosszú távú tematikus célokat, fejlesztési prioritásokat.

A településfejlesztési konceptióban meghatározott legfontosabb célkitűzések:

Hosszú távú célok (fejlesztési irányok)	
Társadalom	Az elvándorlás csökkentése érdekében növelni kell a településhez kötődés tudatát a fiataloknál, ehhez javítani kell a település komfortosságát. Ilyen eszköz a mindenki által használható tanuszoda megépítése, a sportpálya továbbfejlesztése, a településközpont átépítése, meglévő épületeinek karakteres felújítása.
	Alapvetően a mezőgazdasági — biotermesztési — és idegenforgalmi ismeretek bővítésének lehetőségét kell biztosítani a településen belül.

Kondoros Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája
STRATÉGIA

Hosszú távú célok (fejlesztési irányok)	
	A környezetminőség, és az élet környezeti feltételeinek javítása.
	Bérlakások építése.
Mezőgazdaság	A kedvező éghajlati és talaj adottságok, valamint az öntözhetőség kihasználásával továbbra is a mezőgazdaság elsődlegessége biztosítható, de a biotermelést és az ipari növények termesztését támogatni kell.
Gazdaság	A környező termálturizmusra, a helyi kulturális és gasztronómiai értékekre, valamint a vadászati turizmusra támaszkodó fejlesztéseket elő kell segíteni
	A gazdaságfejlesztés elősegítése ipari fejlesztési területek meghatározásával és megvalósításával, az ipari területek vonzóbbá tételével.
Épített környezet	Kiemelten kell szorgalmazni a térség gazdasági vonzerejét növelő M44-es gyorsforgalmi út legalább felpályás minél előbbi megvalósítását.
	Csökkenteni kell a belterület zajterhelését és levegő szennyezettségét.
	Az épített környezetet úgy kell alakítani, hogy alakuljon ki a település építészeti karaktere, ennek érdekében szükséges építészeti motívum gyűjtemény létrehozása, az épületek felújításánál ezek alkalmazását támogatni kell.
	A közterületek rendben tartására nagyobb figyelmet kell fordítani. A zöldterületeket meg kell újítani, gondozni kell.
	Ki kell jelölni a mezőgazdasági területeken a gyűjtőutakat, melyek a későbbi szilárd burkolattal történő ellátását is jelentik.
	A település szennyvízelvezető hálózatának kiépítésével minden közművel rendelkező településsé kell tenni a nagyközséget, mely egyben a belterületi talajvízszintet is csökkenti (belvízveszély csökken), és a talajvíz minőségét is javítja
Természeti környezet	A település teljes területe defláció veszélyes, ezért erdősávok telepítése mellett minden mezőgazdasági út mellé fasort kell telepíteni.
Műszaki infrastruktúra	A Gyomaendrődi Regionális Személtérakó beindítása után a meglévő személtelep rekultivációjáról gondoskodni kell.

Az ITS-ben **ki kell jelölni azokat a fejleszteni kívánt akcióterületeket**, amelyekre a város középtávon koncentrálni kíván. Az akcióterületek kijelölése és az ott javasolt fejlesztési tevékenységek meghatározása indikatív jellegű, azok a fejlesztéspolitikai célkitűzések módosulása és egyéb folyamatok alakulása függvényében változhatnak. Az ITS-nek ezen túlmenően meg kell határoznia **kulcsprojektjeit, hálózatos projektjeit** és ki kell jelölnie az egyéb, de a település egésze szempontjából jelentős fejlesztéseit is. E területeket és fejlesztéseket a 4. fejezet mutatja be.

Az ITS alapoz az **Európai Unió, nemzeti és helyi szintű stratégiai tervezési dokumentumokra** és biztosítja az azokhoz való illeszkedést az ITS stratégiájában kitűzött célok vonatkozásában. Ezen dokumentumokhoz való illeszkedést részletesen a 6. fejezet mutatja be.

A településfejlesztés összetett folyamata során számos szereplő érdekeit kell figyelembe venni, ugyanakkor a fejlesztések hatékonysága megköveteli a források koncentrálását is. Az ITS-sel szemben elvárás a **partnerségi alapú tervezés és megvalósítás**, amely biztosítja, hogy az érintett csoportok szempontjait is figyelembe vegyék a stratégiában kialakított célok megfogalmazásánál. A város a stratégia tervezését közösségi tervezéssel és partnerségi egyeztetéssel valósította meg. A helyzetelemzés, jövőkép-meghatározás és a célterületek kijelölése közösségi tervező műhelyekben zajlott. A tervezés eredményei és meghívói folyamatosan nyilvánosak voltak, minden városi polgár számára érdemi kommunikációs lehetőséget biztosított a közösségi tervezéseket megvalósító stratégiai irányító csoport.

A kormányrendelet értelmében az önkormányzat a stratégiát rendszeresen felülvizsgálja, monitorozza a stratégia teljesülését, szükség szerint módosítja azt.

A jelen ITS felépítése a következő:

- Az 1. fejezetben bemutatjuk az ITS tervezését befolyásoló hazai és európai uniós környezetet, valamint a tervezés fontos elemeként a partnerségi együttműködést, melynek már számos eleme megvalósult.
- A stratégia 2. fejezetében összefoglaljuk a Megalapozó tanulmány egész városra vonatkozó megállapításait.
- Kondoros jövőképét és 2014-2020-as időszakra vonatkozó tematikus céljait a 3. fejezetben ismertetjük, amely összhangban áll a város meglévő településfejlesztési dokumentumaival.
- Az ITS tartalmazza mindazon projekteket, amelyek Kondoroson tervezésre kerültek és kerülnek majd a 2014-2020 közötti időszakban. A dokumentumban szereplő projekttervek és fejlesztési tervek nem kizárólagosan az önkormányzat célkitűzéseit tükrözik, hanem a város intézményi, civil, egyházi és gazdasági szereplői által a város területén tervezett legfontosabb fejlesztéseket is. A tervek a 4. fejezetben több kategóriában kerülnek bemutatásra, egyrészt az akcióterületekhez rendeltük őket, másrészt meghatározásra kerültek a legfontosabb projektek, azaz a kulcsprojektek, az egymással téma szerint vagy földrajzi szempontból összefüggő hálózatos projektek, illetve az előző kategóriákba nem sorolható egyéb fontos projektek.
- A KSH 2011. évi népszámlálásból származott adatai alapján megállapítható, hogy Kondoros belterületén nincs a kritériumoknak megfelelő szegregátum, külterületen viszont van, a kastély közvetlen környezetében található. A települési önkormányzat megrendelésére 2016-ban felmérés készült a településhez tartozó tanyák állapotáról és az ott lakók számáról. A két felmérés között eltelt időszakban, mint a külterületi tanyák többségében, Geisztcsákó lakossága is folyamatosan csökkent, és 2016-ra a településrész lakossága nem érte el az 50 főt. Így ez a településrész sem tekinthető szegregátumnak.
- A stratégiaalkotás folyamatában számos európai uniós, hazai és helyi stratégiát és koncepciót figyelembe kell venni az ITS készítésekor. Az összefüggések bemutatásán túl leírjuk még a stratégia belső összefüggéseit, a tervezett fejlesztések hatásait (ott, ahol ezek előre számíthatók vagy megjósolhatók), valamint a jelenleg ismerhető és a stratégia megvalósításához köthető kockázatokat is (ezek a 6. és 7. fejezetben szerepelnek).
- Az utolsó, 8. fejezetben a megvalósítás eszközeire térünk ki. Bemutatásra kerül a stratégia sikeres megvalósítását végző szervezet és annak struktúrája is. A stratégia eredményességét mérő monitoring és értékelési rendszer igazodik a város sajátos jellemzőihez, valamint a rá vonatkozó elvárásokhoz is.

2 Helyzetelemzés összefoglalása

2.1 A városi szintű helyzetelemzés összefoglalása

Kondoros **népessége** az utóbbi évtizedekben folyamatosan csökken. A csökkenés mértéke gyorsabb az országos átlagnál, a megyei átlagtól azonban nem tér el érdemben. A lakónépesség száma 2014-ben 5000 fő alá csökkent. A népesség öregedő tendenciát mutat, azonban az elöregedés mértéke gyorsabb az országos és a megyei átlagnál. A 0-14 évesek népességen belüli aránya 2014-ben Kondoroson csak 11,5 százalék volt, miközben Békés megyében 13, országosan pedig 14,3 százalék volt ugyanez az arány. A 60 év felettiek aránya 2014-ben országosan 24,4 százalék, Békés megyében 26,2, Kondoroson pedig 28,7 százalék volt.

Kondoros magyar többségű város, azonban több nemzetiségnek is otthont ad. A 2011-es népszámlálás adatai szerint a következő nemzetiségek éltek a településen: magyar (4596), szlovák (346), német (26), román (19), cigány (6), egyéb (41). A 2001-es népszámlálás óta a magukat szlováknak vallók aránya emelkedett jelentős mértékben, 2001-ben ugyanis 68-an voltak. Valójában a népszámlálásokon mért adatoknál valamivel többen kötődnek a szlovák gyökerekhez.

Az országos és a megyei trendekhez hasonlóan Kondoros lakosságának a képzettségi szintje is emelkedett az ezredforduló első évtizedében. A 2001-es és a 2011-es népszámlálás között Kondoros lakosságának az iskolázottsági mutatói gyorsabban javultak az országos és a megyei átlagnál, de még mindig valamivel gyengébbek azoknál.

A népesség **gazdasági aktivitása** tekintetében a korábbi kedvezőtlen irány megfordulni látszik, a gazdaságilag aktívak aránya elérte és meghaladta a rendszerváltás idején mért szintet. Az új évezred első évtizedében trendszerűen emelkedett a nyilvántartott álláskeresők száma, azóta trendszerűen csökken. Ha foglalkozási főcsoportok szerint vizsgáljuk Kondoros munkavállalóit, akkor láthatjuk, hogy a legtöbben az iparban és az építőiparban dolgoznak, akiket az egyéb szellemi foglalkozásuk követnek. 2011-ben a legkevesebben a valamikor legtöbbeket foglalkoztató mezőgazdaságban dolgoztak.

A lakosság **életminőségét** alapvetően befolyásolják a lakásviszonyok és a közbiztonság. Kondoroson a lakások felszereltsége valamivel gyengébb, mint az országos és a megyei átlag, viszont a közbiztonság az országos és a megyei átlagnál jobbnak mondható.

A város minden lakosa számára biztosított a magas minőségű **közzolgáltatások** elérhetősége. Az intézmények infrastrukturális fejlesztése, felújítása az elmúlt években részlegesen megtörtént, elsősorban az energetikai beruházások kerültek előtérbe. Az egészségügyi, valamint a szociális alap- és szakellátás rendszere jól szervezett. A város pénzügyi és természetben nyújtott ellátásai nem merülnek ki a kötelező ellátásokban, a kistérségi együttműködés keretében a szomszédos településekkel együttműködve számos sikeres programot valósítottak meg.

A **köznevelés** intézményrendszere nem csak Kondoros, hanem kisebb részben a környező települések (Kardos, Hunya) igényeit is kiszolgálja. Az óvodák kihasználtsága megfelelő, a hátrányos helyzetű gyermekek száma a település méretéhez képest viszonylag magas (HEP). Az oktatási intézmények mindegyikére jellemző a csökkenő gyereklétszám.

A **kulturális és szabadidős szolgáltatások** feltételrendszere kedvezőnek mondható a városban. A Kondoroson található közösségi terek, mint például a Dérczy Ferenc Könyvtár és Közművelődési Intézmény, a Magyar-Szlovák Táj és Alkotóház, az IKSZT (Integrált Községi- és Szolgáltató Tér), Lovaspálya, Sportcsarnok, Grundfoci pálya, Sporttelep nemcsak a kondorosi, hanem a térségi lakosoknak is széleskörű szabadidős kínálatot nyújtanak. Ez is azt mutatja, hogy a város vezetése a város lakosságával együtt nagy hangsúlyt fektet az életminőség javítására, ami közvetett módon az elvándorlás mérséklődéséhez is hozzájárulhat.

Kondoros **gazdasági súlyát és szerepkörét** érintően (a bruttó hozzáadott érték települési szintű megoszlása alapján) a Szarvasi Járásban Kardost, Csabacsüdöt és Békésszentandrást megelőzve, Szarvas és Örménykút mögött a harmadik helyen áll. 2013-as 562 ezer forintos egy főre számított bruttó hozzáadott értékével azonban érdemben alatta marad az országos és a járási átlagnak is.

A település, mint nagyközség az 1990-es rendszerváltás után döntő változásokon ment át a **gazdasági élet** mindhárom szektorát illetően. Alapvetően azonban gazdasági és munkaerő piaci helyzetét a környező nagyobb városok gazdasági vonzása, a helyi vállalkozások és cégek tevékenysége, illetve a több évszázados múlta visszatekintő és kiváló adottságokkal rendelkező mezőgazdasági kultúra határozza meg.

Működő vállalkozások tekintetében a 2000-res évek elejéig Kondoros elmaradt a megyei átlagtól és 60 körüli regisztrált vállalkozás működött. Ám 2005-ben ez megduplázódott, majd 2008-ban újabb közel 200%-os növekedés figyelhető meg, amely már bőven meghaladta a Békés megyei ezer lakosra jutó átlagot. Bár ekkora mértékű növekedés a közelmúltban nem történt, viszont a meglévő vállalkozások helyzete stabilnak mondható.

A rendszerváltás előtt zömében mezőgazdaságból élő helyiek, a TSZ megszűnésével komoly kihívás elé kerültek, hiszen a nehéz gazdasági viszonyok között megalakuló és működő piaci alapon szervezett mezőgazdasági cégek már nem tudtak ennyi munkavállalót felszívni. A mindhárom szektorban megalakuló kisvállalkozások, családi vállalkozások szintén nem voltak képesek valamennyi munkahelyét elvesztő személy alkalmazására. A munkanélküliség elkerülése érdekében vagy a közeli nagyvárosokba történő ingázás, vagy a fiatalabb generációkat vizsgálva az elvándorlás, - esetenként nem csupán a kistérségből, megyéből, hanem a régióból is - volt a természetes válasz.

Kondoros központi fekvése és jónak mondható közlekedési adottságai jelentősen befolyásolják a település munkavállalóinak mozgási irányait. A többség Szarvas, Békéscsaba, Orosháza irányába ingázik. A helyben dolgozó munkavállalók a helyi vállalkozásokon kívül az önkormányzatnál, annak intézményeinél találnak helyet, de jelentős a közmunka igénybe vétele is.

A kiváló talajadottságok és az évszázados mezőgazdasági hagyományok vitathatatlanul a legfontosabb gazdasági ággá a **mezőgazdaságot** teszik, még ha a közvetlen gazdasági hatásait nem is tükrözik a statisztikai adatok, elmondható, hogy közvetett módon a kondorosi családok tekintélyes része kapcsolódik a mezőgazdasághoz. 2011-re sajnos legkevesebben a valamikor legtöbbet foglalkoztató mezőgazdaságban dolgoztak. Az európai léptékkel is kiváló talajadottságok és a kedvező csapadékeloszlás miatt a szántóföldi növények meghatározók ma is. Elsősorban őszi búza, kukorica repce, lucerna és napraforgó, valamint vetőmag előállítás szempontjából kukorica és napraforgó játssza a döntő szerepet. Kondoros tekintetében a kisebb birtokok, a település közelében lévő termőterületek a munkaigényesebb termények irányába is elmozdították a termelőket, így a burgonya, fűszerpaprika valamint a mák termesztése is megjelent a településen, összesen 27 bejegyzett – működő mezőgazdasági vállalkozás található a településen. A családi és kiscgazdaságok zöme részben vagy egészben megélhetést biztosít a családoknak, és növénytermesztésen kívül jellemző módon állattartással is foglalkozik. Az állatok közül a szarvasmarha és a sertés emelhető ki, de juhot, kecskét és lovat is többen tenyésztenek. Az állatállomány az utóbbi évtizedekben sajnálatos módon csökkent.

Szintén jelentős csökkenést mutat az utóbbi években a regisztrált őstermelők száma, ami 2014-re már csak 667 főt jelent. Kondoros a kiváló mezőgazdasági adottságait nem tudja kellőképpen kihasználni, trendszerűen csökken a mezőgazdaságból élők aránya. A meglévő hagyományok folytatására, fejlesztésére a fiatalabb generáció nem mindig motivált, így kevés a jól képzett mezőgazdasági szakember. Ennek is következménye, hogy alacsony az intenzíven művelt

területek aránya, a saját termékek feldolgozottságai szintje. Mindezek következtében elmondható, hogy a szektor, mind a jövedelmezőséget, mind a foglalkoztatottak számát tekintve adottságai alatt teljesít.

A terület adottságainak figyelembe vételével nem kerülhetett bele az **ipari** fejlesztések vonulatába. Az ipari fejlesztések a megye és a régió iparosodottabb városi központjaiban összpontosulnak, figyelemmel a régió élelmiszeripari, feldolgozóipari adottságaira. Az iparban foglalkoztatott kondorosi munkavállalók döntő része iparosodottabb településekre jár dolgozni. A mezőgazdasági termékek feldolgozását is célzó iparfejlesztés kitörési pont lehet a kisvállalkozók és a családi gazdálkodók szempontjából is. Ennek a feldolgozó és élelmiszeripari fejlesztésnek a környéken komoly tökéletessé kellene megmozgatnia, humán erőforrás fejlesztést, marketingmunkát igényelne és nem elhanyagolható a makrogazdasági környezet negatív befolyásoló hatása sem.

Kondoros **kereskedelmi ellátás** szempontjából a térségen és régión belüli viszonyokat figyelembe véve átlagosnak mondható. A mikrotérségi szerep, valamint a lakónépesség nagyobb száma miatt a település ellátottsága inkább kisvárosias jellegű. A hagyományos élelmiszerjellegű és vegyes üzletek mellett szaküzletekkel is találkozhatunk.

Az idegenforgalom egyike azon területeknek a városban, ahol még vannak kiaknázatlan lehetőségek. A város számos idegenforgalmi vonzerejű látványossággal büszkélkedik, pl. a Kondorosi Csárda, Betyár Napok rendezvény, Lovas pálya, Csárda Múzeum és padlás Batthyány Geist Kastély, kápolna és kert.

A település műemléki adottságai, kulturális és gasztronómiai hagyományi, valamint ezek térségi ismertsége alkalmassá teszi a települést, hogy térségi rekreációs csomóponttá vállon. Ehhez azonban az értékekhez kapcsolódó szolgáltatások fejlesztésére, valamint olyan városmarketingre van szükség, amely a város értékeit nem elszigetelten, hanem komplexen a szinergikus hatásokat kihasználva mutatja be. A közösségi tervező műhelyeken elhangzott, hogy hiányoznak a települési idegenforgalmat felépítő, a település értékeit „eladó” szakemberek.

Kondoros intézményeinek fenntartásában, a város fejlesztésében a legfontosabb tényező a **város költségvetése**, annak stabilitása. Az önkormányzat éves költségvetésének készítésekor, a lakosság életszínvonalát javító szolgáltatások bővítésére, a város gazdasági potenciáljának növelését segítő fejlesztések megvalósítására és megfelelő tartalék képzésére törekszik, de a város stabil pénzügyi pozícióinak megőrzésével. Az Önkormányzat és az Állam közötti feladatmegosztásra vonatkozó változások 2013-tól jelentősen hatottak a város költségvetésére is. A bevételi oldal változásai közé tartozik, hogy a feladat-átstrukturálás miatt megszűnt az önkormányzat személyi jövedelemadóból való részesedése, az illetékbevételek elkerültek a várostól. Gazdaságfejlesztési szempontból a közhatalmi bevételek közül a helyi iparüzési adó jelentősége kiemelkedik. A helyi önkormányzatokról szóló 2011. évi CLXXXIX Magyarország helyi önkormányzatairól szóló törvény alapján, annak keretei között a települési önkormányzat helyi rendeletben szabályozhatja a vagyona feletti rendelkezési jog gyakorlását. Kondoros Város Önkormányzatának 21/2011 (X.25.) sz. önkormányzati rendelete az önkormányzati vagyonról és a vagyon feletti tulajdonjog gyakorlásának szabályozásáról rendelkezik. A rendelet hatálya kiterjed a tulajdonában álló ingatlanokra, ingóságokra (tárgyi és forgóeszközökre) és vagyoni értékű jogaira (immateriális javak). Ezen túlmenően az Önkormányzat vagyongazdálkodásának alapelveit vagyongazdálkodási terve is szabályozza. Eszerint az Önkormányzat kiemelt felelősségi körébe tartozik a vagyonnal való felelősségteljes, átgondolt, tervszerű, hatékony, az önkormányzat céljait legjobban szolgáló gazdálkodás.

A település sajátosságai közé sorolható, hogy nagy külterülettel, azon a Batthyány–Geist kastéllyal és annak kastélyparkjával és számos tanyával rendelkezik. Ezek a sajátosságok a mai napig

meghatározzák a település **természeti adottságait**, annak ellenére, hogy a tanyák jelentős része mára lakatlanná vált. A természeti sajátosságokat alapvetően befolyásolja, hogy a terület nagy része kultúrterületté vált, amely folyamat tájhasználati problémák, **konfliktusok** megjelenésével is járt. A kultúrterületté válással a növény és állatvilág fokozatosan elszegényedett, a védendő fajok és természetes élőhelyeik veszélybe kerültek, és ezzel párhuzamosan agresszíven gyomosító fajok térhódításának a veszélye is megjelent. A természeti értékek megóvásának szándéka is motiválta, hogy a helyi önkormányzat rendelete helyi természetvédelmi védettséget élvező természeti területekké nyilvánította a Batthyány–Geist kastély parkerdejét, a kastély majorját és útterületét. Ez azonban a Békéscsabai Körzeti Földhivatal tájékoztatása szerint az ingatlan-nyilvántartásba nem került még bejegyzésre. Az országos műemléki védelem alatt álló Batthyány–Geist kastély a hozzá szorosan tartozó területekkel együtt még inkább képes betölteni értékét, a rendelet biztosítja a területen található természeti értékek károsodásának megelőzését.

A város zöldterületei jó állapotúak, rendezettek. A településfejlesztés és a zöldfelületi rendezés egyik alapelve, hogy a megújítás térbeli iránya a településközponttól a periférikus részek felé történjen. Az utóbbi évek törekvéseinek eredményei igazolják ezt: megtörtént a Hősök tere megújítása és a csárda előtti rendezvénytér kialakítása, a Kossuth tér és az autóbussmegálló parkjának rendezése, az Aradi út és Szabadság utca kereszteződésében lévő park életre keltése és több faszor fokozatos cseréje, telepítése. A közparkok a belterületen mozaikosan helyezkednek el, beépítetlen területeken, teresedéseken alakultak ki. Az intézmények mindegyikéhez tartozik kellő nagyságú zöldfelület. Lineáris zöldfelületi elemek a fasorok, melyek a szinte minden utcában megtalálhatók, külterületen viszont annál kevésbé jellemzőek az effajta szegélyek: csak néhol maradt meg erdősáv vagy faszor. Kondoros Város Önkormányzatának Települési Szolgáltató Intézménye (TESZI) a településüzemeltetési tevékenységek keretében végzi a zöldfelület gazdálkodási feladatokat. A saját intézmény azért alkalmasabb a feladatok ellátására, mert ott nem a profiton, hanem a színvonalon van a fő hangsúly.

A jelenlegi **városszerkezet** szempontjából is meghatározó, hogy a csárda és a vele szemben épült egykori „zsandárszállás” épülete volt az a központi mag amely köré a település szerveződött. Ezek a központi épületek a környező tanyákról idevezető utak metszéspontjában fekszenek. A csárda és a zsandárok épülete volt tehát a bázis, amely köré az új belterületi parcellákat és utcaszerkezetet a későbbiekben kiépítették. Kondoros jelenlegi utcaszerkezetét vizsgálva nyomon követhetjük az utóbbi évszázadok jellegzetesnek mondható alföldi nagyfalvakra jellemző településfejlődést. A sakktáblaszerű, merőleges utcákkal kiépült új településszerkezet egyértelműen a jól megtervezett, szervezett telepítés bizonyítéka, s manapság is alapjaiban határozza meg a város településmorfológiáját. Kondoros Nagyközség Önkormányzatának 2/2005. évi (I.21.) számú rendelete Kondoros Nagyközség helyi építési szabályzatáról 1. sz. melléklete tartalmazza a régészeti lelőhelyek által érintett ingatlanokat, 2. sz. melléklete a védett műemlékek és a helyi védettség alatt álló épületek jegyzékét. Kondoroson 200-nál több avar régészeti lelőhely, és számos védett műemlék található, amelyek közül is kiemelkedik a romantikus stílusú Batthyány–Geist kastély, mely még romos állapotában is impozáns, valamint a városközpontban lévő csárdaépület.

Kondoros **közlekedés-földrajzi elhelyezkedése** a megyén belül kedvezőnek mondható, közúton a fővárostól 185, Szarvastól 22, Békéscsabától 26, Orosházától pedig 28 km-re, a Szarvas–Békéscsaba–Gyomaendrőd–Orosháza városok alkotta négyszög középpontjában, fekszik. Kondoros közigazgatási területén halad át a 44. sz. Kecskemét–Szarvas–Békéscsaba–Gyula I. rendű főközlekedési út, a Kétsoprony–Csorvás összekötő út, a 4409. sz. Kondoros–Csorvás

összekötő út, a 4642. sz. Gyomaendrőd–Kondoros–Nagyszénás összekötő út. Az Országos Területrendezési Terv – és ennek megfelelően Békés Megye Területrendezési Terve is – kijelöli a Békéscsaba és Kecskemét közötti M44-es gyorsforgalmi út nyomvonalát, mely a közbeeső településeket elkerüli. Kondoros belterületét délről kerüli meg a tervek szerint az út, mentesítve ezáltal a települést a tranzit forgalom terhelése alól. A település bel- és külterületén igen magas a burkolatlan utak aránya, a burkolt utak mindössze 27,01 %-ot tesznek ki. Sok helyen a meglévő útburkolatok felújításra szorulnak, rendszeres karbantartásuk nem megoldott. Tömegközlekedés terén a város kapcsolata megfelelő a környező településekkel. Jelentős ingázó forgalom történik Békéscsaba, illetve Szarvas irányába, valamint Orosháza és Gyomaendrőd településekre. A helyközi forgalom nagy részét a Dél-alföldi Közlekedési Központ Zrt. autóbuszai bonyolítják le. Helyi tömegközlekedés nincs. A Kondoros–Kisszénás vasúti szárnyvonal üzemeltetése 2009 végén megszűnt, így Kondoros nem érhető el közvetlenül vasúton. Kondoros–Kardos közt kiépült kerékpárút, mely térségi jelentőségű. A külterületen a burkolat kielégítő minőségű, a belterületen azonban a rendszeres használat miatt felújításra szorul.

Kondoros **közütemi infrastruktúrával és szolgáltatásokkal** való ellátottsága tekintetében van még tere a fejlődésnek. A lakásállomány közüzemi vízhálózatra, és közcsatoma hálózatba való csatlakozásának aránya is lényegesen rosszabb az országos és a megyei átlagnál. Kondoros árvízzel nem, belvízzel viszont erősen veszélyeztetett település. A község rendelkezik belvízkár-elhárítási tervvel, a belvízi helyzeteket az önkormányzat Települési Szolgáltató Intézménye a KÖR-KÖVIZIG Szarvasi Szakmérnökségével kezeli.

2.2 A városrészi szintű helyzetelemzés összefoglalása

Kondoros városrészeit és statisztikai elemzését az ITS megalapozó tanulmány 3.3.1-es fejezete mutatja be. A településen két történetileg kialakult és erősen eltérő fejlődésű településrészt különböztethetünk meg.

1. Belterület: A csárda és az egykori „zsandárszállás”, amely köré a belterületi telkek és a négyzethálós utcaszerkezet felépült.
2. Külterület: A településhez tartozó tanyák, kastély és uradalom.

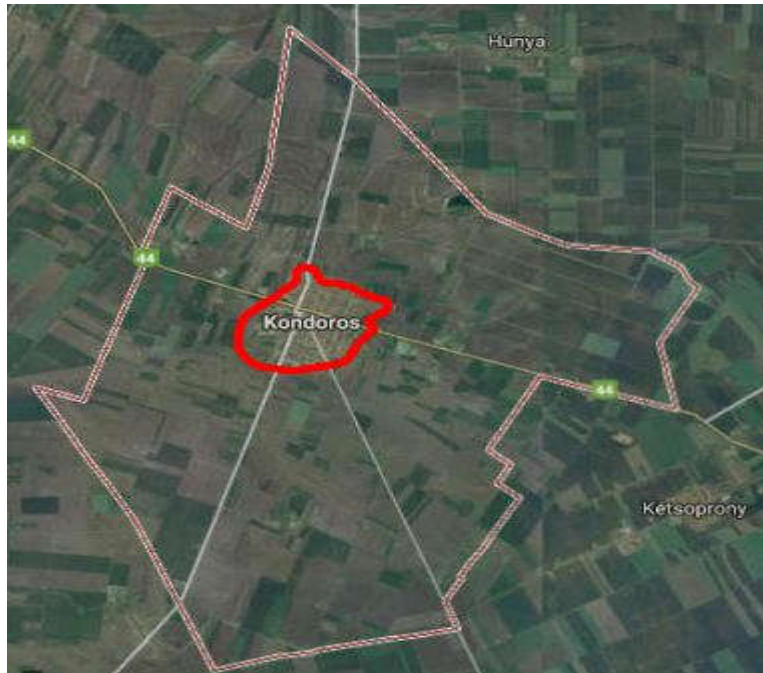
Kondoros **belterületi** része a tulajdonképpeni mai település, melynek fő tengelye a Szarvas-Békéscsaba között húzódó 44. számú főút vonal (Csabai út). Vele párhuzamosan fut a Hősök útja, a régi közlekedési tengely. Morfológiai szempontból csomópontnak számít a Csabai úton kívül a legújabb időkben településközponti funkciókkal bíró Hősök tere, valamint a Kondorosi Csárda térsége, a Liget és az Iskola utca főút közeli szakaszai, illetve a Kossuth tér. Nem véletlen, hogy az intézmények döntő hányada ezeken az utcákon, illetve tereken található. A belterületi részen található az összes intézmény, munkáltatók, szolgáltató helyek, és az utóbbi évtizedekben épült ingatlanállomány is szinte teljes egészében.

Kondoros **külterületi** részének lakossága, infrastruktúrája és ingatlanállománya évtizedek óta pusztul, melynek elsődleges oka a tanyai gazdálkodás és életmód háttérbe szorulása. Jelenleg a külterületi népesség elöregedett, aránya a település lakosságának tizedét sem éri el. Mégis szólnak érvek a külterület külön kezelése mellett, mivel a település hagyományaihoz hozzátartozik a tanyai és egykori uradalmi élet, a település természeti és kulturális értékeinek jelentős hányada a külterületen fekszik, és a jövőben Kondoros egyik kitörési pontja lehet a külterület természeti és kulturális értékeinek, valamint ingatlanállományának szerves bekapcsolása a település életébe.

1. táblázat: A városrészek funkciói Kondoroson

Település-rész	Közigazg atási	Kereskede lmi	Ipari, logisztikai	Turisztikai	Zöldfe lületi	Közlek edési	Lakó	Mezőgaz dasági	Közöss égi
Belterület	+	+		+	+	+	+	+	+
Külterület			+	+	+		+	+	

1. térkép: Kondoros városképe

Forrás: Google

3 Középtávú célok és azok összefüggései

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia) elérendő (középtávú) céljait meghatározzák az Európa 2020 stratégia fejlesztési irányai: a kohéziós politika 11 tematikus célja és az egyes támogatási alapok (ERFA, ESZA, Kohéziós Alap) ezen célokhoz illeszkedő ún. beruházási prioritásai. A tematikus célok a következők:

1. A kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció erősítése
2. Az információs és kommunikációs technológiák hozzáférhetőségének és használatának terjesztése, minőségük javítása
3. A kkv-k versenyképességének fejlesztése
4. Az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdasági modellre való áttérés támogatása
5. Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a kockázatmegelőzés és -kezelés előmozdítása
6. A környezetvédelem és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása
7. A fenntartható közlekedés előmozdítása és a hálózati infrastruktúrák javítása
8. A fenntartható és minőségi foglalkoztatás előmozdítása és a munkaerő mobilitásának támogatása
9. A társadalmi befogadás előmozdítása, a szegénység és a diszkrimináció elleni küzdelem
10. Befektetés az oktatásba, a képzésbe és az élethosszig tartó tanulásba
11. A közigazgatás hatékonyságának javítása

Meghatározza továbbá a Békés Megyei Területfejlesztési Konceptió és Program célrendszere. Az elkövetkező évek pályázati forrásai meghatározók lesznek Kondoros fejlődése számára, ezért fontos a beruházási prioritások és a városi célok egymáshoz illesztése.

Kondoros még nagyközségként, 2003-ban fogadta el Településfejlesztési Konceptióját. Az akkor elfogadott Településfejlesztési Konceptió óta nem készült új településfejlesztési dokumentum, így

Integrált Városfejlesztési Stratégia sem. A településváros Településszerkezeti terve 2003 és 2016 között többször is módosításra került, valamint Kondoros 2013-ban várossá vált. Fontos szempont a tervezésnél a célok meghatározása, ugyanis az ebben a dokumentumban megfogalmazott célok egyik fontos eleme kell, hogy legyen annak megítélése, hogy azok reális elérhetőségét hogyan befolyásolja a megváltozott külső feltételek rendszere, melyek az alábbi területre terjednek ki:

- az önkormányzatoknak megváltoztak a működési körülményei és folyamatosan változnak ezek a körülmények, zajlik a humán közszolgáltatások rendszerének alapvető átalakulása és a megváltozott önkormányzati feladatokból adódó városfejlesztési lehetőségek új kihívásokat jelentenek, valamint
- alapvetően a gazdaságfejlesztést áll a 2014-2020-as Európai Unió fejlesztések fókuszában

3.1 Jövőkép

A város 2003-as településfejlesztési koncepciója nem határoz meg jövőképet, hosszú távú tematikus célokat, konkrét fejlesztési prioritásokat.

A stratégiában megfogalmazott célok – a koncepcióból levezethető módon, azzal összhangban, de – a stratégiai tervezés folyamatában, közösségi tervezés során jövőképére épülnek. A stratégia tervezésekor a településfejlesztési koncepcióban rögzített „fejlesztési irányokat” aktualizáltuk a kornak és a város fejlődésének megfelelően, valamint újragondoltuk az átfogó és hosszú távú célokat és az azokból következő középtávú célkitűzéseket. Kondoros Integrált Településfejlesztési Stratégiájának közösségi, társadalmi tervezési folyamata során különböző összetételű és érdekeltségű lakossági csoportok által megfogalmazott „álomból” állt össze az a jövőkép, ami város egy későbbi, vágyott és lehetséges képét festi meg. A jövőkép hosszabb távon, 20 éves távlat nagyságrendjében elképzelt és elérhető lehetőséget fogalmaz meg, a lehetőségekből kiindulva, a város lakóinak igényeit összefogva.

KONDOROS AZ ÉLHETŐ VÁROS

Kondoros központi helyet foglal el a térség turisztikai, mezőgazdasági feldolgozó tevékenységében, aktívan részt vesz művészetoktatásában és sportéletében. Lelkileg és fizikailag is egészséges, pozitív gondolkodású, egymással együttműködő és törődő emberek közössége. Gazdasága helyi erőforrásokra és értékekre épül, fenntartó és fenntarthatóan működik. Idegenforgalmi szempontból vonzó kisváros, mely igényes településképpel, kimagaslóan jó szolgáltatásaival és egyedi turisztikai attrakcióival várja a látogatókat. Elhelyezkedése és szolgáltatásai élhető várossá teszik, célpontja a letelepedni kívánó fiatal családoknak.

Kondoros középtávú fejlesztési céljai összhangban vannak a város jövőképével, az Integrált Településfejlesztési Stratégia (ITS) és egyben a város fejlesztésének **átfogó célja** a jövőkép rövid, középtávú értékválasztáson alapuló megfogalmazása.

ÁTFOGÓ FEJLESZTÉSI CÉL

A kondorosi lakosság közösségi szerepvállalásával az életminőség javítása és a népesség megtartása érdekében vonzó és fenntartható kistérségi központ kialakítása a turizmus, a feldolgozóipar, a szolgáltatások, a művészeti oktatás, valamint a sport területén.

3.2 A stratégiai fejlesztési célok meghatározása

Jelen fejezetben meghatározásra kerülnek a középtávú városi célok. Kondoros vonatkozásában több cél kerül meghatározásra, a városi szintű tematikus célok, valamint a városrészi szintű területi célok, amelyek Kondoros két városrészére (belterület és külterület) vonatkoznak. A városi szintű tematikus célok a város egészére vonatkoznak, tematikus jellegűek, de nem feltétlenül egy-egy ágazatra korlátozódó célok. A középtávú városi célok integrált jellegűek, elérésükhöz több tematikus vagy ágazati jellegű tevékenység összehangolt végrehajtása szükséges. A célok megfogalmazásánál fontos szempont volt, hogy az ITS nem csak a város önkormányzati hivatal,

hanem a város egészének a stratégiai alapdokumentuma. Tartalmazza mindazon célokat is, amelyek megvalósításáért civil, egyházi, állami vagy magán szereplők lesznek felelősek.

A városi szintű, 7-8 évre szóló **középtávú célok** tematikusan és ágazati bontásban kerültek megfogalmazásra.

- T1: Fenntartható városfejlesztés és a társadalmi együttműködés erősítése
- T2: Térségi szerepet erősítő város- és gazdaságfejlesztés
- T3: Értéktörő épülő városfejlesztés

T1: Fenntartható városfejlesztés és a társadalmi együttműködés erősítése

A fenntartható város alapja a lakhatási feltételek megoldottsága és a közművek rendelkezésre állása a település lakossága, intézményei és vállalkozásai számára. Az épített környezet fejlesztésekor kiemelt szempont kell legyen az energiahatékonyság növelése, a károsanyag-kibocsátás csökkentése, a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás, az épített örökség védelme, valamint a kihasználatlan, leromlott épületek, telkek és barnamezős területek jobb hasznosítása. Erősíteni kell a megújuló energiafelhasználást, a köz és magánszférában egyaránt.

A nagyarányú elvándorlás csökkentése érdekében a városi bérlakás-program szociális szerepén túl hangsúlyt kell fektetni a fiatalok és fiatal családok városba vonzására, a városban élők megtartására.

A város fejlődésének egyik legfontosabb eleme a közlekedés fenntartható fejlesztése, a környezetbarát megoldások feltételeinek megteremtése, melynek egyik legfontosabb tényezője a vállalkozások, intézmények megközelíthetősége, valamint a lakosság munkába jutásának egyszerűsítése. Erősíteni kell a fenntartható városi közlekedést, fejleszteni kell a kerékpáros és egyes helyeken a gyalogos közlekedés körülményeit. Az országos úthálózat fejlesztésével csökken a város környezeti leterheltsége, mely hozzájárul a klímaváltozás elleni küzdelemhez is. Hangsúlyt kell helyezni a fiatal generációk környezettudatos és biztonságos közösségi közlekedésre vonatkozó tudásának fejlesztésére.

A város fejlesztése jelentősen függ a társadalom, helyi közösségek állapotától és aktivitásától, a társadalmi együttműködésektől. Támogatni kell a helyi közösségi kezdeményezéseket, terveket.

A társadalmi különbségek növekedése, bizonyos rétegek leszakadása a város belterületén nem jellemző, de külterületen leromlással fenyegetett területek alakultak ki. Ezeknek a külterületi városrészeknek a felzárkóztatása szükséges. A problémát nehezíti a külterületen élők nagy száma, a terület nagysága (tanyás területek), egyes esetekben elzártságuk, melynek következtében integrált (foglalkoztatási, lakhatási, szociális) beavatkozások megvalósítására van szükség.

Az épített környezet fejlesztésére és a természeti környezet javítására tett intézkedések során a környezeti fenntarthatóság és környezetvédelem szempontjait előtérbe kerülnek, pl. környezetkímélő és energiahatékony technológiai megoldásokat alkalmazunk.

T2: Térségi szerepet erősítő város és gazdaságfejlesztés

Kondoros város számára kiemelten fontos, hogy a természeti és épített kincseire, értékeire, a helyi tudásra épülő, stabil gazdasági potenciállal bírjon, amely biztonságos megélhetést nyújt lakossága számára.

Növelni kell a foglalkoztatást és a foglalkoztathatóságot a városban, a mezőgazdasági feldolgozóipar, a szolgáltatások és a turizmus fejlesztésével. A foglalkoztatottság növelése szempontjából fontos az M44-es megépítésével járó lehetőségek kiaknázása a helyi gazdaság fejlesztése céljából. Fel kell készülni arra, hogy Kondoros látogatott településsé váljon akkor is, amikor már nem megy át rajta a 44-es út forgalma. Fontos a lakosság vállalkozási kompetenciájának fejlesztése, innovatív szemlélet kialakítása, új tudások és technológiák alkalmazásának elsajátítása. Támogatni kell a helyi vállalkozásokat, alakítani kell a helyi termékek és szolgáltatások fogyasztása iránti igényt és szemléletet, amely elősegíti a helyben keletkező jövedelmek nagyobb részének városban tartását.

A lakosság életminőségének alapfeltétele a megfelelő színvonalú közszolgáltatások elérhetősége. Ez ugyan biztosított a lakosok számára, mégis javítani kell a szolgáltatások helyszínét biztosító infrastruktúra állapotán. Az egészségügyi alapellátás biztosítása mellett hangsúlyt kell tenni a prevenció és egészségmegőrzési célú tevékenységekre, különösen a sport egészségmegőrző szerepének erősítésére. A KSH-tól kapott adatok alapján át kell tekinteni a szociális ellátórendszer helyzetét, úgy kell alakítani a rendszert, hogy leginkább a szükségletekre tudjon reagálni. A város demográfiai helyzetét figyelembe véve, kiegyelten kell kezelni az időseket ellátó rendszer fejlesztését is.

A város híres kiemelkedő művészeti oktatásáról. A fiatalok megtartásának érdekében fejleszteni kell a helyi kultúrára, a kulturális gazdaságra épülő művészeti oktatást.

T3: Értékekre építő városfejlesztés

A városkép meghatározza a település vonzerejét, a lakosság komfortérzetét, a lakosság megtartásának képességét. Fontos feladat a város leromlott részeinek megújítása, szegregációval veszélyeztetett településrészek épületállományának javítása, a turisztikai szempontból kiemelt épületek felújítása, hasznosításuk megoldása. A vonzó településkép erősítése érdekében szükséges a zöldterületek megóvása, további fejlesztése.

Az életminőséghez nagyban hozzájárul a kulturális és szabadidős szolgáltatások minősége, az igényeknek és szükségleteknek megfelelő szolgáltatások működtetése. A szolgáltatások mellett nagyon fontos a szabadidő eltöltését segítő infrastruktúra, különösen a közösségi művelődési színterek, a játszóterek, sportlétesítmények minősége, a kornak való megfelelésük. Kiemelten fontos a helyi közösségek tevékenységéhez kapcsolódóan a megfelelő helyszín biztosítása. Kondoros számos, a helyi hagyományokra és kultúrára épülő rendezvénnyel bír, melyek minőségének fejlesztése segíti a helyi identitás erősödését.

A város számára fontos a városmarketing, a turisztikai attrakciók továbbfejlesztése, a hozzá szükséges infrastruktúra és humán erőforrás fejlesztése. A város legfőbb turisztika és gazdasági értékeire építve, azokat fejlesztve kell a település turisztikai és gazdasági fejlesztésével foglalkozni.

Városrészi célok felsorolása:

■ **V1: Belterület:**

- A város központi jellegű funkcióinak erősítése,
- Vonzó lakókörnyezet kialakítása az épített és természetes környezet fejlesztésével
- Vállalkozási és turisztikai potenciál kiaknázása

■ **V2: Külterület**

- A társadalmi integráció erősítése, az itt élők életminőségének javítása,
- Az épített környezet, a közműellátottság fejlesztése
- A vállalkozási és turisztikai potenciál kiaknázása

V1: A város központi jellegű funkcióinak erősítése

Vonzó lakókörnyezet kialakítása az épített és természetes környezet fejlesztésével

Vállalkozási és turisztikai potenciál kiaknázása

Belterület elemzése	
Erősségek	Gyengeségek
- Kondoros mikrotérségi központ - A város környezetére jellemző a tanyavilág - A város a nagy forgalmú 44-es főút mentén helyezkedik el - <i>Földrajzi fekvés – ingázás lehetősége adott, közel fekszik a település azokhoz a városokhoz, ahol adottak a munkalehetőségek</i> - Kondorosnak van vonzáskörzete - <i>Középületek állapota megfelelő</i> - Fejlett városközpont - Közösségi terek - Közösségi művelődés intézményei - Közszolgáltatások könnyen elérhetők - Kiskereskedelmi egységek és szolgáltatók száma megfelelő	- Nagy az átmenő forgalom - A környező nagyobb városoknak nagy a társadalmi- gazdasági elszívó hatása - <i>Úthálózat - belterületi utak, utcák szilárd burkolata hiányzik, parkolóhelyek kialakítása szükséges</i> - <i>Vasúti elérhetőség megszűnése</i> - <i>A környező települések tömegközlekedéssel történő elérése este korlátozott</i> - Romló állapotú, lakatlan ingatlanok nagy száma - Ingatlanárak alacsony szintje - Pusztuló tanyavilág - Elöregedett, felújításra szoruló ingatlan állomány - Zöldterület növelése csak rekultivációval lehetséges - Kevés játszótér - Túlszaporított kihasználtságú, felújításra szoruló sportcsarnok

Megerősítendő funkciók az akcióterületen

	Közigaz- gatási	Kereske- delmi	Ipari, logisztikai	Turisztikai	Zöld- felületi	Közleke- dési	Lakó	Mező- gazdasági	Közösségi
Meglévő	+	+		+	+	+	+		+
Tervezett	+			+	+	+	+		+

V.2: A társadalmi integráció erősítése, az itt élők életminőségének javítása

Az épített környezet, a közműellátottság fejlesztése

A vállalkozási és turisztikai potenciál kiaknázása

Külterület elemzése	
Erősségek	Gyengeségek
- A Batthyány-Geiszt kastély és parkja - Magas aranykorona értékű termőterületek - A település környéke vadállományban gazdag - Védett növények jelenléte - Mezőgazdasági művelés alatt álló területek nagysága magas - Előregedő lakosság - Az állattenyésztési üzemek (sertés-, szarvasmarha telep) jó alapok a fejlesztésre - Gyógynövény termesztés alapjai jók - Jó logisztikai helyzet (M44, gócponti elhelyezkedés)	- Kimagasló a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya - Szegregátum Geisztcsákó területén - Alacsony komfortfokozatú lakóépületek - Nagy a tanyás területen élők aránya - Pusztuló tanyás területek (lakatlan, összeomló tanyasi épületek) - Városi átlagnál alacsonyabb az aktívkorúak aránya - A termőterületek magas aránya miatt a természetes növényzet a településen és környékén csekély mértékű - A nyári aszályos időszak kiszámíthatatlanná teszi a mezőgazdasági művelést - Nagy kiterjedésű mezőgazdasági művelés alatt álló, nem összefüggő terület - Megközelíthetőség nehézsége (burkolat nélküli, nehezen járható utak), leromlott dűlőutak

Megerősítendő funkciók az akcióterületen

	Közigaz- gatási	Kereske- delmi	Ipari, logisztikai	Turisztikai	Zöld- felületi	Közleke- dési	Lakó	Mező- gazdasági	Közösségi
Meglévő			+	+	+	+	+		
Tervezett			+	+		3		+	

3.3 A tematikus és a területi célok közötti összefüggések bemutatása

A város középtávú tematikus céljai a városrészi célkitűzések egy vagy több városrészben történő megvalósításával érhetők el. A területi célok és tematikus célok együttes megvalósítása segíti elő a felvázolt átfogó célok és a tervezett jövőkép elérését. A következő ábra összefoglalóan mutatja be a tematikus célok és területi célok közötti összefüggéseket, kapcsolatuk erősségének mértékét.

ÖVÖKÉP
016-2030)

ÁTFOGÓ
CÉLOK

Kondoros a térség turisztikai, mezőgazdasági feldolgozó és művészeti oktatási, ill. sport központja.
Lakossága lelkiileg és fizikailag is egészséges, pozitív gondolkodású, egymással együttműködő és törődő emberek közössége.
Gazdasága helyi erőforrásokra és értékekre épül, fenntartó és fenntarthatóan működik. Idegenforgalmi szempontból vonzó kisváros,
mely igényes településképpel, kimagaslóan jó szolgáltatásaival, egyedi turisztikai attrakcióival várja a látogatókat. Elhelyezkedése és
szolgáltatásai élhető várossá teszik, célpontja a letelepedni kívánó fiatal családoknak.

A kondorosi lakosság közösségi szerepvállalásával az életminőség javítása és a népesség megtartása érdekében vonzó és fenntartható
térségi központ kialakítása a turizmus, a feldolgozóipar, a szolgáltatások, a művészeti oktatás, valamint a sport területén.

TEMATIKUS
CÉLOK

**T1: Fenntartható városfejlesztés,
társadalmi együttműködés erősítése.**

**T2: Térségi szerepet erősítő város- és
gazdaságfejlesztés**

T3: Értéktörző városfejlesztés

VÁROSRESZI
CÉLOK

V1: Belterület

A város központi jellegű
funkcióinak erősítése

Vonzó lakókörnyezet kialakítása az
épített és természetes környezet fejlesztésével
Vállalkozási és turisztikai potenciál kiaknázása

V2: Külsőterület

A társadalmi integráció erősítése, az itt
élők életminőségének javítása

Az épített környezet, a közműellátottság
fejlesztése

A vállalkozási és turisztikai
potenciál kiaknázása

4 A megvalósítást szolgáló beavatkozások

4.1 Akcióterületek kijelölése, a lehatárolás indoklása és az egyes akcióterületeken megvalósítandó fejlesztések összefoglaló bemutatása

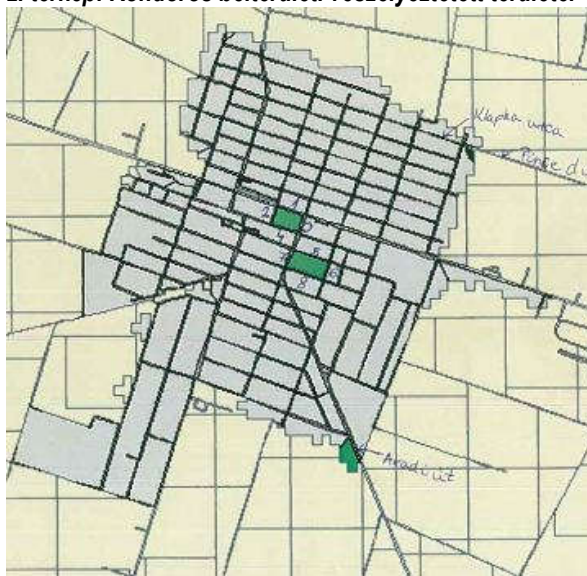
Az akcióterületi projektek térben koncentrált és egymással összehangolt projektek összessége, ahol területleg koncentráltan végbemenő fejlesztések vannak jelen és megfelelnek az alábbi elvárásoknak:

- kizárólag az adott akcióterület számára megfogalmazott cél érdekében kerülnek megvalósításra,
- egymást erősítik, az egyes projektelemek támogatják más projektelemek megvalósulását illetve hatásának kiterjedését
- nagyságuk és hatásuk is olyan nagy, hogy érzékelhető változást idéznek elő a kijelölt területen

A Megalapozó Tanulmányban leírásra került, hogy a Központi Statisztikai Hivatal tájékoztatása szerint a 2011-es népszámlálás adatai alapján Kondoros belterületén nincs olyan terület, amely a szegregációs mutató alapján megfelel a tényleges szegregátum feltételeinek. **Kondoros külterületén Geisztcsákó** megfelel a feltételeknek. Az ITS tervezése során a jelölt településrész méreténél fogva nem kap szociális városrehabilitációs besorolást.

A szegregátumok lehatárolása a 314/2012-es Kormányrendelet 10. mellékletében meghatározott szegregációs mutató alapján történt. A szegregációs mutató a 2011-es népszámlálási adatokból állítható elő. A 314/2012-es Kormányrendeletben foglaltak szerint azon területek tekinthetők szegregátumnak, ahol a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15–59 év) belül eléri, illetve meghaladja az adott településtípusokra vonatkozó határértéket. Kondoros településen a szegregációs mutató 35%-os határértéke mellett nem található szegregátum. A szegregációval veszélyeztetett területek az alábbiak:

2. térkép: Kondoros belterületi veszélyeztetett területei

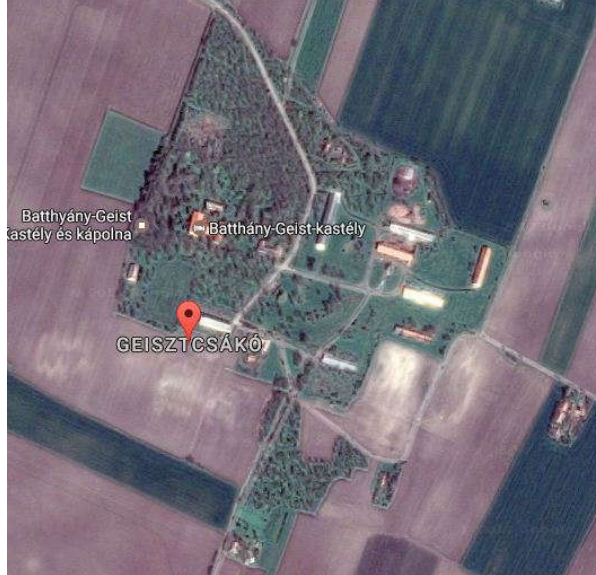
Forrás: KSH

Kondoros Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája

STRATÉGIA

- 1.: Csabai út – Wesselényi utca – Hősök útja – Aradi út
Az Aradi út végén és a Csabai út kereszteződésében önkormányzati szociális bérlekások találhatók.
- 2.: Széchenyi utca – Aradi út – Ady Endre utca – Mátyás király utca által behatárolt terület.
- 3.: Aradi út és Gépállomás utca olójában elhelyezkedő terület

3. térkép: Kondoros külterületi veszélyeztetett területe

Forrás: Google

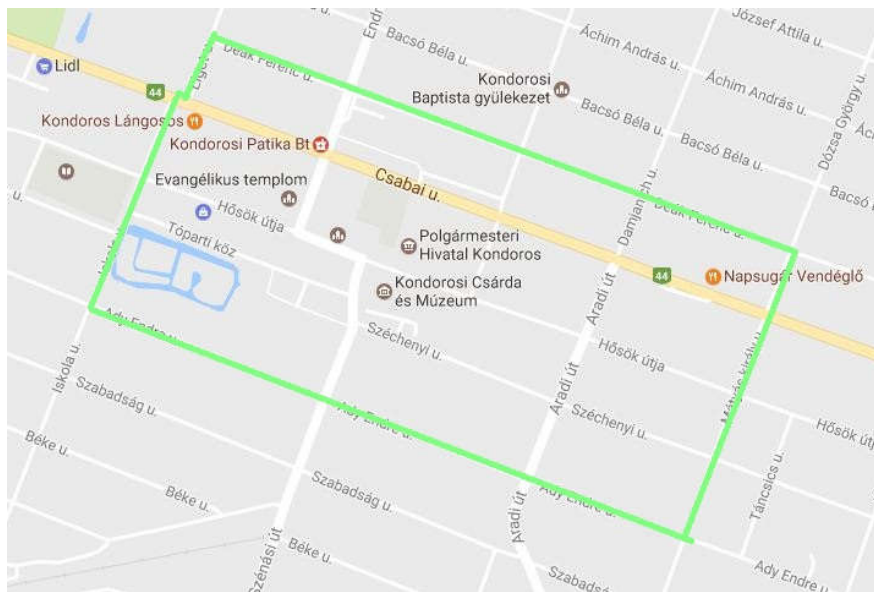
Szegregátum: Geisztcsákó mintegy 5 km-re fekszik Kondorostól. Megközelítése közúton és stabil, kővel szórt úton lehetséges. Az egykori uradalom épülete működött iskolaként és termelőszövetkezeti központként is. Lakossága folyamatosan előregszik, míg 1962-ben 214-en lakták, 1995-re már csak 178-an. A 2011-es népszámlálási adatok alapján Geisztcsákón 54 lakóépületben mindössze 75-en laktak. A településrészen a 2011-es népszámlálás óta jelentős lakosságszám csökkenés történt, melynek következtében a terület a szegregációs mutatók alapján nem szegregátum, hanem szegregációval veszélyeztetett terület.

Geisztcsákón és környékére számos fejlesztési cél kerül az ITS-ben meghatározásra.

4.1.1 Kondoros belváros akcióterület

- **Az akcióterület típusa:** funkcióbővítő.
- **A lehatárolás indoklása:** Az akcióterület úgy került lehatárolásra, hogy komplex beruházások kerülhessenek megvalósításra. Az akcióterületen belül megjelölt megvalósítási helyszínek képezik gyakorlatilag a városközpontot. Egyrészt helyezkednek el, szorosan kapcsolódnak egymáshoz. Tekintettel a település méretére a fejlesztési helyszínek mindenki számára gyalogosan is rövid idő alatt elérhető távolságban vannak, így a beruházásnak a teljes lakosság haszonélvezője lesz
- **A városrész stratégiában meghatározott célja:** A város központi jellegű funkcióinak erősítése, vonzó lakókörnyezet kialakítása az épített és természetes környezet fejlesztésével, vállalkozási és turisztikai lehetőségek kiaknázása

2. térkép: Belvárosi akcióterület lehatárolása

Forrás: Google

Megerősítendő funkciók az akcióterületen

Közig., közszolg.	Kereske- delmi	Ipari, logisztikai	Turiszt- ikai	Zöld- felületi	Közleke- dési	Lakó	Mező- gazdasági	Közösségi
+	+		+	+	+			+

Azonosító, sorszám	Tervezett tevékenység az akcióterületen	Kapcsolódó középtávú célok	Becsült költség (mFt)
BELVÁROS AT 1	Zöld város projekt keretében új szolgáltató ház kialakítása, parkok, zöldfelületek növelése, kialakítása, megújuló energia hasznosítása	T1	1500
BELVÁROS AT 2	Kondorosi Csárda és Múzeum fejlesztése	T1,T3	500
BELVÁROS AT 3	Dérczy Ferenc Könyvtár és Közművelődési Intézmény infrastrukturális fejlesztése, közösségi tér fejlesztése	T1, T3	nincs adat
BELVÁROS AT 4	Evangélikus templom és parókia felújítása	T1, T3	nincs adat
BELVÁROS AT 5	Evangélikus idősek otthona infrastruktúra fejlesztése, energetikai korszerűsítése	T1	nincs adat
BELVÁROS AT 6	Tó és környezetének továbbfejlesztése	T1	nincs adat

A belvároson belül külön akcióterület került lehatárolásra a Zöld város program felhívásának megfelelően.

5. térkép: Zöld város akcióterület lehatárolása

Forrás: Kondoros város önkormányzat adatszolgáltatása alapján saját szerkesztés

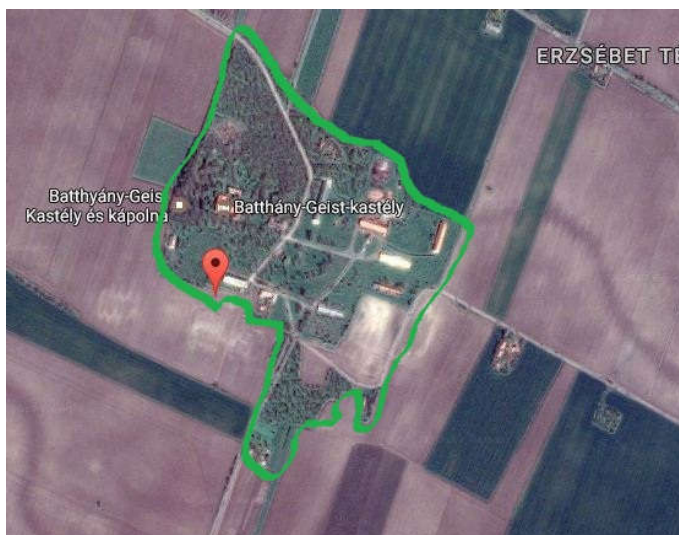
Az akcióterület lehatárolása: Hősök útja - Wesselényi utca - Deák Ferenc utca – Endrődi út – Hősök útja. Az akcióterület mérete 4,9 ha. Az akcióterületen főként vállalkozások és közfunkciót ellátó intézmények találhatók, de kis részben magán házak és önkormányzati szociális bérlakások is vannak. Az akcióterületen közterületként jelenleg csak a Kossuth tér funkcionál, melyen egy parkosított zöldfelület található, műemlék résszel, buszpályaudvarral és üzlethelyiségekkel. Az üzlethelyiségek előtti zöld területen többféle, kiöregedett, vagy elhalt, oda nem illő, nem őshonos fa található. Az akcióterületen található többek között óvoda, csárda, katolikus templom, evangélikus templom, üzlethelyiségek, vendéglátó egységek (étterem, cukrászda), idősek napközi otthona, illetve a piactér. A beruházás megvalósításával az Önkormányzat erősíteni kívánja az akcióterület városközponti jelentőségét, illetve növelni kívánja a településközpontban található zöldterületek számát.

4.1.2 Geisztcsákó akcióterület

- **Az akcióterület típusa:** gazdasági
- **A lehatárolás:** Geisztcsákó Kondorostól 5 km-re található, a Batthyány-Geist Kastélyt és parkját övező terület
- **A lehatárolás indoklása:** Kondoros város külterületén gazdaságilag és turisztikailag is meghatározó terület Geisztcsákó területe. A területen található Batthyány-Geist Kastély felkerült azon épületek listájára, melyek jogosultak a „Nemzeti Kastély- és Várprogram turisztikai célú fejlesztéseinek támogatása című felhívás keretében megvalósuló infrastruktúra fejlesztés támogatására.

A városrész stratégiában meghatározott célja: V2: Külterület: A társadalmi integráció erősítése, az itt élők életminőségének javítása, az épített környezet, a közműellátottság fejlesztése, a vállalkozási és turisztikai lehetőségek kiaknázása.

6. térkép: Geisztcsákó akcióterület lehatárolása

Forrás: Kondoros város önkormányzat adatszolgáltatása alapján saját szerkesztés

A város kiemelkedő turisztikai értéke a műemlék védettség alatt álló, romantikus stílusú Batthyány-Geist kastély, mely még romos állapotában is impozáns. A kastély első változatát 1844-1851 között építette Batthyány (I.) László a csákópusztai majorban. Az 1800-as évek második felében a magyar urak rendszeresen gyűltek össze itt vadászni, agarászni, innen származik a kastély „csákói vadásztanya” elnevezése. A kastély parkjában épült 1864-ben a kupolás római katolikus kápolna Ybl Miklós tervei szerint neoreneszánsz stílusban. Miután a birtokot 1871-ben a Batthyányaktól végleg megvásárolta Geist (II.) Gáspár, megkezdődött annak átalakítása, kibővítése, a vadásztanyából a mindennapi élet kényelmes helyszínévé vált. A II. világháború után állami tulajdonba került az együttes, számos intézményt helyeztek el az itteni épületekben, volt óvoda, iskola és termelőszövetkezet is. Parkjában található a legidősebb kondorosi fák, köztük a legendás Batthyány-fa, melyet 1848-ban az első miniszterelnök, gróf Batthyány Lajos ültetett. A Batthyány-Geist kastély történeti kertjének helyreállítása, értékeinek megőrzése 2014-2015-ben valósult meg egy parkfelújítási projekt keretében.

Megerősítendő funkciók az akcióterületen

Közig., közszolg.	Kereske- delmi	Ipari, logisztikai	Turishti- kai	Zöld- felületi	Közleke- dési	Lakó	Mező- gazdasági	Közösségi
			+	+	+			+

Az akcióterületen tervezett tevékenységek

Azonosító, sorszám	Tervezett tevékenység az akcióterületen	Kapcsolódó középtávú célok	Becsült költség (mFt)
KÜLTERÜLET AT 1	Kastélyfelújítás	T2	1500
KÜLTERÜLET AT 2	Kastély környezetének rendezése	T2	nincs adat
KÜLTERÜLET AT 3	Külterületi utak felújítása	T2	nincs adat

4.2 Az akcióterületeken kívül végrehajtandó, a település egésze szempontjából jelentős fejlesztések

4.2.1 Kulcsprojektek

Azonosító, sorszám	Tervezett kulcsprojektek	Kapcsolódó középtávú célok	Becsült költség (mFt)
KULCS 1	Városmarketing kialakítása Kondoroson	T2	nincs adat
KULCS 2	Önkormányzati tulajdonú épületek infrastruktúra fejlesztése, megújuló energiaellátásának megoldása	T1, T3	nincs adat
KULCS 3	Termálvíz hasznosítása	T1, T3	nincs adat
KULCS 4	Közösségi terek fejlesztése	T3	nincs adat
KULCS 5	Egészségügyi ügyelet és mentőállomás kialakítása	T1, T3	nincs adat

4.2.2 Hálózatos projektek

KÖZLEKEDÉS FEJLESZTÉSÉRE IRÁNYULÓ PROJEKTEK (HKÖZL)			
Azonosító, sorszám	Tervezett hálózatos projektek	Kapcsolódó középtávú célok	Becsült költség (mFt)
HKÖZL 1	M44-es fejlesztése, Kondorosi elkerülő út megépítése	T1, T3	nincs adat
HKÖZL 2	Városi járdák és gyalogutak fejlesztése	T1, T3	nincs adat
HKÖZL 3	Parkolási helyek fejlesztése, bővítése	T1, T3	nincs adat
HKÖZL 4	Bel- és külterületi gyűjtő és dűlő utak fejlesztése	T1, T3	nincs adat
HKÖZL 5	Helyközi buszközlekedés fejlesztése.	T1, T3	nincs adat

KÖZINTÉZMÉNYEK, KÖZIGAZGATÁS ÉS KÖZSZOLGÁLTATÁSOK FEJLESZTÉSÉRE IRÁNYULÓ PROJEKTEK (HKÖZINT)			
Azonosító, sorszám	Tervezett hálózatos projektek	Kapcsolódó középtávú célok	Becsült költség (mFt)
HKÖZINT 1	Sportinfrastruktúra fejlesztése	T1	300
HKÖZINT 2	Diplomás fiatalok városba vonzása, önkormányzati lakás biztosítása	T1, T3	150
HKÖZINT 3	Önkormányzati Hivatal és intézmények energetikai fejlesztése	T1, T3	1000
HKÖZINT 4	Oktatási intézmények fejlesztése	T1, T3	nincs adat
HKÖZINT 5	Időskorúak nappali és bentlakásos ellátásának fejlesztése	T1, T3	400
HKÖZINT 6	Akadálymentesítés a közintézményekben	T1, T3	300

Kondoros Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája
STRATÉGIA

VÁLLALKOZÁS- ÉS TURIZMUSFEJLESZTÉSI PROJEKTEK (HGAZD)			
Azonosító, sorszám	Tervezett hálózatos projektek	Kapcsolódó középtávú célok	Becsült költség (mFt)
HGAZD 1	Vadászat, különösen a kopóval való vadászat fejlesztése	T2	nincs adat
HGAZD 2	Batthyány-Geist Kastély kápolna felújítása	T2	250
HGAZD 3	Templomok és parókiák felújítása	T2	500
HGAZD 4	Turisztikai attrakciók fejlesztése	T2	nincs adat
HGAZD 5	Vállalkozásfejlesztés	T2	nincs adat
HGAZD 6	Szálláshelyfejlesztés	T2	nincs adat
HGAZD 7	Testvérvárosi kapcsolatos erősítése	T2	20
HGAZD 8	Szakember képzés	T2	nincs adat
HGAZD 9	Mezőgazdasági tudás átadása generációk között	T2	nincs adat
HGAZD 10	Az élelmiszeripari termékek feldolgozásának növelése a város külterületén	T2	nincs adat
HGAZD 11	Vállalkozások telephelyfejlesztése	T2	nincs adat
HGAZD 12	Termelői piac kialakítása	T2	nincs adat

SZOCIÁLIS, KULTURÁLIS, SPORT, REKREÁCIÓ ÉS KÖZÖSSÉG-FEJLESZTÉSRE IRÁNYULÓ PROJEKTEK (HHUMAN)			
Azonosító, sorszám	Tervezett hálózatos projektek	Kapcsolódó középtávú célok	Becsült költség (mFt)
HHUMAN 1	Játszóterek építése	T1	200
HHUMAN 2	Művelődési Központ épület épületenergetikai fejlesztése	T1	400
HHUMAN 3	Helyi kulturális rendezvények, helyi civil szervezetek, sport szervezetek támogatása	T1	200
HHUMAN 4	Tankert kialakítása	T1	20
HHUMAN 5	Helyi városismereti tankönyv kiadása	T1	10
HHUMAN 6	Közösségi együttműködés fejlesztése	T1	50
HHUMAN 7	Ifjúsági ösztöndíjprogram kialakítása	T1	40
HHUMAN 8	Egészséges életmód szemléletváltás kialakítása	T1	10
HHUMAN 9	Új sportlétesítmény kialakítása	T1	400
HHUMAN 10	Fejlesztő programok gyerekeknek és fiataloknak	T1	10
HHUMAN 11	Nemzetközi lovastábor	T1	40
HHUMAN 12	Lovaglás minden iskolás korú gyermek számára	T1	50
HHUMAN 13	Születendő gyermekeket és családjaikat támogató program kialakítása	T1	60
HHUMAN 14	Helyi média fejlesztése	T1	80
HHUMAN 15	Nemzetiségi és helyi hagyományok ápolása	T1	10
HHUMAN 16	Közlekedésbiztonság fejlesztése	T1	40
HHUMAN 17	Népfőiskola kialakítása	T1	500
HHUMAN 18	Helyi identitás erősítése a fiatal generációkban	T1	10
HHUMAN 19	Kompetenciafejlesztés felnőtt és ifjú korban egyaránt	T1	10

KÖRNYEZETI FEJLESZTÉSÉKRE IRÁNYULÓ PROJEKTEK (HKÖRNY)			
Azonosító, sorszám	Tervezett hálózatos projektek	Kapcsolódó középtávú célok	Becsült költség (mFt)
HKÖRNY 1	Zöldfelületek területének növelése	T3	10
HKÖRNY 2	Külterületi védőerdő, mezővédő erdősávok telepítése	T3	20
HKÖRNY 3	Lakossági zöldhulladék komposztálásához eszközfejlesztés	T3	60

KÖRNYEZETI FEJLESZTÉSEKRE IRÁNYULÓ PROJEKTEK (HKÖRNY)			
HKÖRNY 4	Zöldhulladék kezelése	T3	60
HKÖRNY5	Tervezni kell a településen található és a lakóépületek közé beépült zajos üzemek, vállalkozások ipari parkba telepítését	T3	500
HKÖRNY 6	A településen és a hozzá tartozó külterületi részeken keletkező hulladékok mennyiségének csökkentése, a szelektív hulladékgyűjtés eredményességének javítása, fejlesztésére irányuló program kidolgozása, az illegális hulladékelhelyezések csökkentése, felszámolása érdekében kidolgozott cselekvési terv, szemléletformáló oktatási, nevelési eszközök alkalmazása.	T3	50

4.3 A fejlesztések ütemezése

[illegible]

Kondoros Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája

STRATÉGIA

[illegible]

KÓD	Projekt címe	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
HHUMA N 18	Helyi identitás erősítése a fiatal generációkban										
Környezeti fejlesztésre irányuló projektek											
HKÖRNY 1	Zöldfelületek területének növelése										
HKÖRNY 2	Külterületi védőerdő, mezővédő erdősávok telepítése										
HKÖRNY 3	Lakossági zöldhulladék komposztálásához eszközfejlesztés										
HKÖRNY 4	Zöldhulladék kezelése										
HKÖRNY 5	Tervezni kell a településen található és a lakóépületek közé beépült zajos üzemek, vállalkozások ipari parkba telepítését										
HKÖRNY 6	A településen és a hozzá tartozó külterületi részekben keletkező hulladékok mennyiségének csökkentése, a szelektív hulladékgyűjtés eredményességének javítása, fejlesztésére irányuló program kidolgozása, az illegális hulladékelhelyezések csökkentése, felszámolása érdekében kidolgozott cselekvési terv, szemléletformáló oktatási, nevelési eszközök alkalmazása.										

4.4 A fejlesztések összehangolt, vázlatos pénzügyi terve

A következőkben leírt projektek finanszírozási forrásait elsősorban a 2014-2020-as támogatási időszakban a város számára rendelkezésre álló források jelentik, ami kiegészül a társfinanszírozásból, valamint az önerőből adódó forrásokkal.

Kondoros fejlesztési terveinek készítésekor figyelembe kell venni a Terület és Településfejlesztési Operatív Program (TOP) keretén belül a megyében rendelkezésre álló forrásokat. A TOP-ban meghatározott források felhasználása az Integrált Területi Programokon (ITP) keresztül valósul meg, mely tartalmazza a megye területén megvalósítani tervezett fejlesztéseket. Az ITP végső dokumentációjában Békés megyére vonatkozóan az alábbiak szerint szerepelnek a források:

2. táblázat: Békés megye TOP forráskerete terhére tervezett, a megyei integrált területi program végleges változatának elkészítéséhez alapul szolgáló forrásallokáció

Prioritás	Prioritások szerinti tervezett allokáció (Md Ft)	Tervezett intézkedések	Intézkedések szerinti tervezett allokáció (Md Ft)
1. Térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére	21,65	1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése	8,29
		1.2. Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés	5,17
		1.3. A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés	3,7
		1.4. A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát,	4,47

Prioritás	Prioritások szerinti tervezett allokáció (Md Ft)	Tervezett intézkedések	Intézkedések szerinti tervezett allokáció (Md Ft)
		munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével	
2. Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztés	10,72	2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés	10,72
3. Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken	14,58	3.1. Fenntartható települési közlekedésfejlesztés	5,46
		3.2. Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése	9,12
4. A helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése	4,48	4.1. Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése	1,56
		4.2. A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése	1,24
		4.3. Leromlott városi területek rehabilitációja	1,68
5. Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás-ösztönzés és társadalmi együttműködés	6,5	5.1. Foglalkoztatásnövelést célzó megyei és helyi foglalkoztatási együttműködések (paktumok)	4,8
		5.2. A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok	0,62
		5.3. Helyi közösségi programok megvalósítása	1,07

Forrás: 61/2015. (V. 7.) BM KGY határozat

A TOP forrásain túl az Európai Unió Strukturális és Beruházási Alapjai keretében, Kondoros fejlesztési terveivel összefüggésben az alábbi források állnak rendelkezésre:

- Az **Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (EFOP)** célja, hogy a humán tőke és a társadalmi környezet javításával járuljon hozzá a társadalmi felzárkózási és népesedési kihívások kezeléséhez.
- A **Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program (KEHOP)** célja, hogy a magas hozzáadott értékű termelésre és a foglalkoztatás bővülésére épülő gazdasági növekedés az emberi élet és a környezeti elemek – hosszú távú változásokat is figyelembe vevő – védelmével összhangban valósuljon meg.
- A **Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program**, azaz a GINOP egyik legfontosabb célkitűzése Magyarország foglalkoztatási rátájának 75%-ra való emelése. Ehhez egyrészt új munkahelyeket kell létesíteni, másrészt a munkát vállalni akarók képességeit kell fejleszteni. A program további két fontos célkitűzése az ország innovációs képességeinek és kapacitásainak, valamint a magyar ipari és szolgáltató szektornak a fókuszált fejlesztése.
- Az **Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program (IKOP)** célja a közlekedés hálózatának és infrastruktúrájának fejlesztése, a transzeurópai közlekedési hálózaton keresztül a városi közlekedésen át, egészen a környezetbarát megoldásokig.
- A VP, azaz **Vidékfejlesztési Program** elsődleges célja a mezőgazdasági vállalkozások versenyképességének növelése, az agrárium fenntartható fejlődése, a vidéki térségek és

Kondoros Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája
STRATÉGIA

közösségek erősítése, az életminőség javítása a vidéki térségekben, valamint a gazdasági fejlődés támogatása.

- Az RSZTOP, azaz a **Rászoruló Személyeket Támogató Operatív Program** elsődleges célja, hogy a leginkább rászoruló személyeket – a szegénységben élő gyermekeket, a hajléktalanokat, valamint a rendkívül alacsony jövedelmű személyeket – megfelelő étkezéshez és alapvető fogyasztási cikkekhez juttassa.

Kondoroson a 2014-2020-as időszakban megvalósítani tervezett projektek illeszkedését a fenti forrásokhoz az alábbi táblázat mutatja be.

3. táblázat: Projektek illeszkedése az Európai Unió Alapokhoz

Projekt kód	Projekt megnevezése	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása
KULCSPROJEKTEK			
KULCS 1	Városmarketing kialakítása Kondoroson	n.a.	EFOP 3.9., TOP 5.3.
KULCS 2	Önkormányzati tulajdonú épületek infrastruktúra fejlesztése, megújuló energiaellátásának megoldása	1.500	TOP 3.2.,
KULCS 3	Termálvíz hasznosítása	n.a.	TOP 3.2
KULCS 4	Közösségi terek fejlesztése	n.a.	EFOP 1.5.
KULCS 5	Egészségügyi ügyelet és mentőállomás kialakítása	n.a.	TOP 5.3.
AKCIÓTERÜLETI PROJEKTEK			
BELVÁROS AT 1	Zöld város projekt keretében új szolgáltató ház kialakítása, parkok, zöldfelületek növelése, kialakítása, megújuló energia hasznosítása	1.500	TOP 2.1
BELVÁROS AT 2	Kondorosi Csárda és Múzeum fejlesztése	500	TOP
BELVÁROS AT 3	Dérczy Ferenc Könyvtár és Közművelődési Intézmény infrastrukturális fejlesztése, közösségi tér fejlesztése	n.a.	EFOP 4.1., EFOP 1.5.
BELVÁROS AT 4	Evangélikus templom és parókia felújítása	n.a.	VP 7.4
BELVÁROS AT 5	Evangélikus idősok otthona infrastruktúra fejlesztése, energetikai korszerűsítése	n.a.	TOP 4.2, TOP 1.2
BELVÁROS AT 6	Tó és környezetének továbbfejlesztése	n.a.	TOP 1.2
KÜLTERÜLET AT 1	Kastélyfelújítás	1.500	GINOP 7.1
KÜLTERÜLET AT 2	Kastély környezetének rendezése	n.a.	GINOP 7.1
KÜLTERÜLET AT 3	Külterületi utak felújítása	n.a.	VP 7.2., 7.4.
Közlekedés fejlesztésére irányuló projektek			
HKÖZL 1	M44-es fejlesztése, Kondorosi elkerülő út megépítése	n.a.	TOP 1.21
HKÖZL 2	Városi járdák és gyalogutak fejlesztése	n.a.	TOP 3.1
HKÖZL 3	Parkolási helyek fejlesztése, bővítése	n.a.	TOP 3.1
HKÖZL 4	Bel- és külterületi gyűjtő és dűlőutak fejlesztése	n.a.	VP 7.4.
HKÖZL 5	Helyközi buszközlekedés fejlesztése.	n.a.	TOP 3.1
Közüintézmények, közügázgáz és közüszolgáltatások fejlesztésére irányuló projektek			
HKÖZINT 1	Sportinfrastruktúra fejlesztése	n.a.	hazai forrás
HKÖZINT 2	Diplomás fiatalok városba vonzása, önkormányzati lakás biztosítása	200	EFOP 1.2
HKÖZINT 3	Önkormányzati Hivatal és intézmények energetikai fejlesztése	n.a.	TOP 3.2.

Kondoros Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája
STRATÉGIA

Projekt kód	Projekt megnevezése	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása
HKÖZINT 4	Oktatási intézmények fejlesztése	n.a.	EFOP 4, EFOP 3
HKÖZINT 5	Időskorúak nappali és bentlakásos ellátásának fejlesztése	n.a.	EFOP 4.
HKÖZINT 6	Akadálymentesítés a közintézményekben	n.a.	TOP 2.1.
Vállalkozás- és turizmusfejlesztési projektek			
HGAZD 1	Vadászat, különösen a kopóval való vadászat fejlesztése	n.a.	TOP 5.3
HGAZD 2	Batthyány-Geist Kastély kápolna felújítása	250	VP 7.4
HGAZD 3	Templomok és parókiák felújítása	500	TOP 1.2
HGAZD 4	Turisztikai attrakciók fejlesztése	n.a.	GINOP
HGAZD 5	Vállalkozásfejlesztés	n.a.	VP
HGAZD 6	Szálláshelyfejlesztés	n.a.	EFOP 1.5. EACEA
HGAZD 7	Testvérvárosi kapcsolatos erősítése	20	EFOP 1.5.
HGAZD 8	Szakember képzés	n.a.	EFOP 1.5, TOP 5.3
HGAZD 9	Mezőgazdasági tudás átadása generációk között	n.a.	TOP 1.1, TOP 5.3
HGAZD 10	Az élelmiszeripari termékek feldolgozásának növelése a város külterületén	n.a.	GINOP, VP
HGAZD 11	Vállalkozások telephelyfejlesztése	n.a.	VP
Szociális, kulturális, sport, rekreáció és közösség fejlesztésére irányuló projektek			
HHUMAN 1	Játszóterek építése	200	TOP 1.2
HHUMAN 2	Művelődési Központ épület épületenergetikai fejlesztése	400	EFOP 4.1
HHUMAN 3	Helyi kulturális rendezvények, helyi civil szervezetek, sport szervezetek támogatása	200	saját forrás, EFOP 1.5., TOP 5.3.
HHUMAN 4	Tankert kialakítása	20	EFOP 1.5., TOP 5.3
HHUMAN 5	Helyi városismereti tankönyv kiadása	10	EFOP 1.5, TOP 5.3
HHUMAN 6	Közösségi együttműködés fejlesztése	50	EFOP 2.5, TOP 5.3
HHUMAN 7	Ifjúsági ösztöndíjprogram kialakítása	40	EFOP 1.2
HHUMAN 8	Egészséges életmód szemléletváltás kialakítása	10	EFOP 1.5
HHUMAN 9	Új sportlétesítmény kialakítása	400	EFOP
HHUMAN 10	Fejlesztő programok gyerekeknek és fiataloknak	10	EFOP 3.3, EFOP 1.2, EFOP 1.5.
HHUMAN 11	Nemzetközi lovastábor	40	EFOP 1.5.
HHUMAN 12	Lovaglás minden iskolás korú gyermek számára	50	EFOP 1.5.
HHUMAN 13	Születendő gyermekeket és családjaikat támogató program kialakítása	60	EFOP 1.2, EFOP 1.5, TOP 5.3.
HHUMAN 14	Helyi média fejlesztése	80	EFOP 1.5
HHUMAN 15	Nemzetiségi és helyi hagyományok ápolása	10	EFOP 1.5.
HHUMAN 16	Közlekedésbiztonság fejlesztése	40	saját forrás, EFOP 3.3, EFOP 1.5
HHUMAN 17	Népfőiskola kialakítása	500	hazai forrás, EFOP

Projekt kód	Projekt megnevezése	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása
HHUMAN 18	Helyi identitás erősítése a fiatal generációkban	10	EFOP 1.5, EFOP 3.3., TOP 5.3.
HKÖRNY 1	Zöldfelületek területének növelése	10	TOP 2.1
HKÖRNY 2	Külterületi védőerdő, mezővédő erdősávok telepítése	20	VP
HKÖRNY 3	Lakossági zöldhulladék komposztálásához eszközfejlesztés	60	KEHOP 3.
HKÖRNY 4	Zöldhulladék kezelése	60	KEHOP 3.

5 A stratégia külső és belső összefüggései

5.1 Külső összefüggések

5.1.1 Illeszkedés nemzetközi szintű fejlesztési programokkal

5.1.1.1 Illeszkedés az EU 2020 stratégiához és az ERFA, ESZA és EMVA által támogatható beruházási prioritásokhoz

Európa 2020: Az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés stratégiája egymást kölcsönösen megerősítő három prioritást tart szem előtt:

- Intelligens növekedés** keretében a tudáson és innováción alapuló gazdaság kialakítását; melynek keretében erősíteni kívánja a jövőbeli növekedés alapjait képező tényezőket, a tudást és az innovációt. Ehhez szükségesek: az oktatás minőségének javítása, kutatási teljesítményünk fokozása, az innováció és tudástranszfer népszerűsítése. Az információs és kommunikációs technológiák teljes körű alkalmazása, valamint annak biztosítása, hogy az innovatív ötletekből olyan új termékek és szolgáltatások szülessenek, amelyek segítenek a növekedés és minőségi munkahelyek megteremtésében és abban, hogy kezeljük a társadalmi kihívásokat.
- Fenntartható növekedés:** erőforrás-hatékony, fenntartható és versenyképes gazdaság megteremtése, többek között környezetbarát – technológiák fejlesztése, az Információs és kommunikációs technológiákat alkalmazó intelligens hálózatok bővítésének felgyorsítása, valamint a vállalkozások versenyképességének megerősítése, elsősorban a gyártásban és a kkv-k körében, illetve azáltal, hogy a fogyasztókat hozzásegítjük az erőforrás-hatékony nagyra értékeléséhez. Ez a megközelítés hozzá segít, hogy megelőzzük a környezetkárosodást, a biodiverzitás csökkenését és az erőforrások nem fenntartható használatát, illetve erősíti majd a gazdasági, társadalmi és területi kohéziót.
- Inkluzív növekedés:** azaz a magas foglalkoztatás, valamint szociális és területi kohézió jellemezte gazdaság kialakításának ösztönzése. A magas foglalkoztatottság, a készségek fejlesztésére való beruházás, a szegénység leküzdése és a munkaerőpiac modernizálása, valamint képzési és szociális védelmi rendszerek révén az emberek képessé válnak az előttük álló változások felmérésére, a változások kezelésére és összetartóbb társadalom kialakítására.

Az EU 2020 stratégia (intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés) megvalósítása érdekében kijelölt 2014-2020 közötti EU kohéziós politika tematikus célkitűzései az alábbiak:

- a kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció erősítése;
- az IKT-hoz való hozzáférésnek, azok használatának és minőségének a javítása;

- a kkv-k, (az EMVA esetében) a mezőgazdasági, illetve (az ETHA esetében) a halászati és akvakultúra-ágazat versenyképességének a növelése;
- az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban;
- az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a kockázatmegelőzés és -kezelés előmozdítása;
- a környezet megóvása és védelme és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása;
- a fenntartható közlekedés előmozdítása és szűk keresztmetszetek megszüntetése a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrákban;
- a fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás támogatása;
- a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem;
- az oktatásba, és a képzésbe, többek között a szakképzésbe történő beruházás a készségek fejlesztése és az egész életen át tartó tanulás érdekében;
- a hatóságok és az érdekelt felek intézményi kapacitásának javítása és hatékony közigazgatáshoz történő hozzájárulás.

A tematikus célokhoz beruházási prioritások kerültek kijelölésre. Az ITS keretében tervezett fejlesztések illeszkedését az EU tematikus célkitűzésekhez és beruházási prioritásokhoz a következő táblázat mutatja be.

4. táblázat A tervezett fejlesztések illeszkedése az EU tematikus célkitűzéseire

ITS Tematikus célok	Kapcsolódó EU tematikus célok	Kapcsolódó EU beruházási prioritások
T1 Fenntartható városfejlesztés és a társadalmi együttműködés erősítése	3, 4, 5, 6, 8, 9,	3A, 3 B, 4A, 5A, 5B, 6B, 6C, 6D, 6E, 6F, 8A, 8B, 8C, 8D, 9A, 9B, 9C, 9D
T2 Térségi szerepet erősítő város és gazdaságfejlesztés	3, 7, 8, 10, 11,	3A, 3B, 7B, 7C, 8A, 8B, 8C, 8D, 10, 11
T3 Értéktörző városfejlesztés	6,	6C, 6D, 6E

5.1.1.2 Illeszkedés az EU7. Környezetvédelmi Cselekvési Programhoz

Az Európai Bizottság „Jólét bolygónk felélése nélkül” című, a 2020-ig tartó időszakra szóló általános uniós környezetvédelmi cselekvési programról szóló javaslata felhívta a figyelmet arra, hogy létre kell hozni az uniós környezetvédelmi politika alakításának folyamatosságát biztosító hetedik környezetvédelmi cselekvési programot, melynek célkitűzései és Kondoros ITS közötti illeszkedést az alábbi táblázatban szemléltetjük.

5. táblázat A Kondoros ITS célrendszerének relevanciája az EU Környezetvédelmi Cselekvési Programmal

EU7. Környezetvédelmi Cselekvési Program kiemelt célkitűzései	Kondoros ITS célrendszerének relevanciája
1. A természeti tőke védelme, megőrzése és fejlesztése	T1
2. Erőforrás-hatékony, környezetbarát és versenyképes uniós gazdaság kialakítása	T1, T2

EU7. Környezetvédelmi Cselekvési Program kiemelt célkitűzései	Kondoros ITS célrendszerének relevanciája
3. Környezeti terhelés csökkentése, egészség és jólétet fenyegető kockázat csökkentése	T1, T2, T3
4. A környezetpolitika tudományos eredményekkel való szilárdabb alátámasztása	-
5. Uniós városok fenntarthatóságának növelése	T1

Az EU7. Környezetvédelmi Cselekvési Program és Kondoros ITS célok közötti összhang biztosított.

5.1.1.3 Illeszkedés a Partnerségi Megállapodáshoz

A Partnerségi Megállapodás az európai uniós tervezési folyamat nemzeti alapidokumentuma, amely azonosítja Magyarország legfontosabb kihívásait, és kitűzi fő fejlesztési prioritásait a 2014 és 2020 közötti időszakra. A 2014. szeptember 11-én Magyarország és az Európai Bizottság által aláírt Partnerségi Megállapodás 5 nemzeti fejlesztési prioritást határozott meg, amelyekhez a következő módon illeszkedik az ITS célrendszere.

Partnerségi Megállapodás nemzeti fejlesztési prioritásai	Az ITS kapcsolódó tematikus céljai
1. A gazdasági szereplők versenyképességének javítása és nemzetközi szerepvállalásának fokozása	T1, T2
2. A foglalkoztatás növelése (a gazdasági, foglalkoztatási, oktatási, társadalmi felzárkóztatási szakpolitikák által tekintettel a területi különbségekre)	T1, T2, T3
3. Energia és erőforrás-hatékonyság növelése	T1
4. A társadalmi felzárkóztatási és népesedési kihívások kezelése	T1
5. A gazdasági növekedést segítő helyi és térségi fejlesztések megvalósítása	T1, T2, T3

5.1.2 Illeszkedés az országos és megyei területfejlesztési tervdokumentumokhoz

5.1.2.1 Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióhoz való illeszkedés

A 2014. januárban elfogadott Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK) négy hosszú távú – 2030-ig szóló – átfogó fejlesztési célt és ezek elérése érdekében tizenhárom specifikus célt, köztük hét szakpolitikai jellegű és hat területi célt fogalmaz meg.

■ Szakpolitikai célok:

- Versenyképes, innovatív gazdaság
- Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás, az élelmiszer-feldolgozóipar fejlesztése
- Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság
- Kreatív tudástársadalom, piacképes készségek, K+F+I
- Értéktudatos és szolidáris öngondoskodó társadalom
- Jó állam, szolgáltató állam és biztonság
- Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, környezetünk védelme

■ Területi célok:

- Az ország makro-regionális szerepének erősítése
- A többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat

- Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése
- Kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése
- Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés elősegítése
- Összekapcsolt terek: az elérhetőség és mobilitás biztosítása

E célok közül Kondoros elsősorban az alábbiakhoz kapcsolódik szorosan: Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás, az élelmiszer-feldolgozóipar fejlesztése, a Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség és sportgazdaság, az Értéktudatos és szolidáris öngondoskodó társadalom, a Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, környezetünk védelme, A Többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat, a Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése és a Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkózás és gazdaságösztönzés elősegítése.

5.1.2.2 Nemzeti Fenntartható Fejlődés Keretstratégiához való illeszkedés

A Kormány által 2013 márciusában elfogadott dokumentum a 2012-2024-es időszakra vonatkozik és a fenntarthatóság felé való átmenet céljait és teendőit foglalja össze. A dokumentum – többek között – kimondja, hogy a benne foglalt „a magyar nemzet hosszú távú sikeres fennmaradását célzó alapelveket és stratégiai célkitűzéseket” a jogalkotásban – többek között a költségvetés elfogadásakor – és a szakpolitikai stratégia- és programalkotásban folyamatosan érvényre kell juttatni. Mindezek alapján szükséges az ország számára rendelkezésre álló hazai, vagy uniós fejlesztési források felhasználásának tervezésekor a Nemzeti Fenntartható Fejlődés Keretstratégiájának (a továbbiakban: NFFK) elveit érvényesíteni.

A NFFK célja mindemellett, hogy „*hozzájáruljon egy nemzeti egyetértés kialakulásához a fenntarthatóságról. A fenntarthatóság ugyanis nem csak politikai és kormányzási kérdés; hanem az egyes személyeknek, családoknak, üzleti vállalkozásoknak, civil szerveződéseknek is olyan célokat, értékeket kell követniük, oly módon kell meghozni mindennapos döntéseiket és olyan kezdeményezésekbe kell belevágniuk, amelyek biztosíthatják a fenntartható társadalom elérését.*”

Az **NFFK átfogó célja** a folytonosan változó társadalmi – humán – gazdasági – természeti külső környezethez való alkalmazkodóképesség feltételeinek biztosítása, az ahhoz szükséges kulturális adaptáció minőségi javítása.

NFFK stratégiai fejlesztendő területei	
Emberi erőforrás	demográfia
	egészség
	tudás
	társadalmi kohézió
Társadalmi erőforrások	bizalom
	munka
	család
	a múlt öröksége
Természeti erőforrások	biodiverzitás
	megújuló természeti erőforrások
	az embert érő környezeti terhelések csökkentése
	nem megújuló természeti erőforrások
Gazdasági (fizikai) erőforrások	a vállalkozói tőke és az innováció erősítése
	a foglalkoztatás bővítése
	költségvetési politika
	életpálya-finanszírozás

Stratégiai szinten jelen ITS minden cél tartalmaz az NFFK-hoz kapcsolódó elemeket, így jelen dokumentum és az NFFK közötti összhang megállapítható.

5.1.2.3 Nemzeti Vidékstratégiahoz való illeszkedés

A stratégia átfogó célkitűzése: „Vidéki térségeink népességeltartó és népességmegtartó képességének javítása.”

A Nemzeti Vidékstratégia az alábbi alapelveket rögzíti:

- Az állam közösségi és környezeti érdekeket érvényesítő szerepvállalása, átláthatóság
- Közösségi hasznosulás, méltányos elosztás
- Rendszerszemléletű megközelítés
- A helyi gazdaságra és a hálózati jellegű együttműködésekre építkezés
- Helyi közösségi részvétel, együttműködés

Nemzeti Vidékstratégiastratégiai célkitűzései
1. Tájaink természeti értékeinek, erőforrásainak megőrzése
2. Sokszínű és életképes agrártermelés
3. Élelmezési és élelmiszerbiztonság
4. A vidéki gazdaság létalapjainak biztosítása, a vidéki foglalkoztatás növelése
5. A vidéki közösségek megerősítése, a vidéki népesség életminőségének javítása

Stratégiai szinten jelen ITS minden célja tartalmaz a Vidékfejlesztési Stratégiához kapcsolódó elemeket, így jelen dokumentum és az Nemzeti Vidékstratégia közötti összhang megállapítható.

5.1.2.4 Megyei területfejlesztési koncepcióhoz és stratégiai programhoz való illeszkedés

Békés Megyei Önkormányzat Közgyűlése 2014. február 14-én a 3/2014. (II.14.) KGY határozat sz. határozatában elfogadta a Békés Megyei Területfejlesztési Koncepciót. A koncepció foglalja össze a megye fejlesztési elképzeléseit a 2014-2020 fejlesztési ciklusra. A koncepció hosszú távú célokat fogalmaz meg; illeszkedik az Európai Unió „Európa 2020” fejlesztési célokhoz, valamint a Magyarország Kormánya 2020-ig szóló tervezési irányelvekhez; az ágazati szemlélet helyett integrált megoldásokat vázol fel.

A fenti dokumentum a következő megyei stratégiai célokat fogalmazza meg:

1. versenyképességet javító-, értékalapú-, horizontális gazdaságfejlesztés
2. térségspecifikus brandek fejlesztése a megye perifériális helyzetű településein
3. társadalmi- gazdasági kohézió erősítése a megye mag- és perifériális települései között
4. természeti és épített értékek, szellemi és kulturális örökség megóvása, alkotó innovatív és fenntartható továbbfejlesztése

Kondoros vonatkozásában az első, második és negyedik cél releváns, ezek teljesüléséhez tud a város hozzájárulni.

Békés megye 2014-2020-as időszakra vonatkozó fejlesztési prioritásait a megyei területfejlesztési koncepció az alábbiak szerint fogalmazza meg:

- gazdasági struktúra megújítása
- megye térszerkezetének továbbfejlesztése

- fenntartható fejlődés feltételeinek megteremtése
- emberi erőforrásfejlesztés

A város mindegyik prioritás elérésében szerepet tud vállalni.

5.1.3 Egyéb helyi fejlesztési és rendezési dokumentumokkal való kapcsolat

5.1.3.1 Illeszkedés a településrendezési eszközökhöz

A Kondoroson jelenleg hatályban lévő településrendezési eszközöket az ITS Megalapozó Tanulmánya mutatja be. Az előzetes fejlesztési elképzelések összhangban vannak a területek jelenlegi funkciójával, így a szabályzatok módosítására jelenleg nincs szükség. A stratégia megvalósulása során, az adott beruházások véglegesítése közben szükség lehet az illeszkedések újbóli összevetésére, illetve a dokumentumok szükség szerinti módosítására vagy a fejlesztések újragondolására.

Az országos és a megyei területrendezési terv Kondorosra vonatkozó megállapításait a Megalapozó Vizsgálat tartalmazza.

5.1.3.2 Illeszkedés az önkormányzat gazdasági programjához

Kondoros város 2015-ben elfogadott hosszú távú gazdasági programja a következő fejlesztési alapelveket határozta meg:

- a térségi kapcsolatok erősítése,
- a település fejlesztésének összehangolása a megyei és térségi fejlesztési elképzelésekkel,
- a munkahelyteremtés,
- az építészeti arculat, a még meglévő építészeti értékek megőrzése,
- kiemelt helyen szerepel az idegenforgalom, a turizmus fejlesztése, kerékpárút hálózat kiépítése,
- a népesség számának szinten tartása, ill. lehetőség szerinti emelése,
- a település megtartóerejének, a település potenciáljának növelése, ifjúságmegtartó, családbarát programok kidolgozása és megvalósítása, ennek keretében kedvezményes áron építési telkek és önkormányzati bérlakások biztosítása (kiemelt figyelemmel a több gyermekes családokra),
- a szolgáltatások fejlesztése,
- a természeti környezet fejlesztése, a belterületi zöldfelületek igényes kialakítása,
- a környezetvédelem, a környezetterhelések minimalizálása, az emberközpontú környezetszemlélet érvényre juttatása, a vidéki életforma népszerűsítése.

A gazdasági programban meghatározott fejlesztési alapelvek teljes mértékben összhangban vannak az ITS átfogó és területi céljaival, illeszkednek a város jövőképehez.

5.1.3.3 A települési környezetvédelmi programmal való összhang

Kondoros város 2010-ben vizsgálta felül környezetvédelmi programját, a program a megfogalmazott célok és részcélok teljesülésének a feltételét, az alábbi átfogó célok megvalósulása esetén látja biztosítottak:

- A helyi környezetvédelmi feladatok integrációja más önkormányzati feladatokkal.
- Helyi civil szerveződések környezetvédelmi tevékenységének elősegítése, igénybevétele a környezet állapotának feltárásában, megismerésében, javításában.

- A környezetvédelemben a társadalmi részvétel helyi lehetőségeinek a megteremtése
- A helyi gazdaság szereplői tevékenységének összehangolása a környezetvédelmi igényekkel.
- A környezetvédelemmel kapcsolatos hatósági munka személyi, szervezeti és tárgyi feltételeinek megteremtése.
- Együttműködés a megyével, a szomszédos településekkel, valamint a környezetvédelemben illetékes hatóságokkal.

Az ITS-ben megfogalmazott mindhárom tematikus cél (T1, T2, T3) a fent megfogalmazott átfogó célok szellemében szerepeltet környezetvédelmi szempontokat, így teremtve szoros összhangot az ITS és a környezetvédelmi program között.

5.1.3.4 A település településfejlesztési koncepciójában megjelölt célokkal való összhang

Kondoros Nagyközség Településfejlesztési Koncepciója 2003-ban készült, amely az azóta eltelt hosszú idő, a település városi rangra emelkedése, a jogszabályi környezetben, valamint a társadalmi, gazdasági körülményekben végbement változások miatt felülvizsgálatra szorul. Ennek megfelelően az ITS célrendszere bár támaszkodik a Településfejlesztési Koncepció megállapításaira azok az eltelt időszak változásait figyelembe véve pontosítással, aktualizálásokkal kiegészítve kerültek az ITS-ben felhasználásra. A Településfejlesztési Koncepció a település demográfiai folyamatainak, környezeti állapotának és infrastruktúrájának, az önkormányzati intézményeknek, a települési kapcsolatoknak áttekintése és SWOT analízis készítése után a következő fő fejlesztési prioritásokat jelölte ki:

- A kedvező éghajlati és talaj adottságok, valamint az öntözhetőség kihasználásával továbbra is a mezőgazdaság elsődlegessége biztosítandó, de a biotermelést és az ipari növények termesztését támogatni kell.
- Kiemelten szorgalmazni kell a térség gazdasági vonzerejét növelő M44-es gyorsforgalmi út legalább félpályás minél előbbi megvalósulását.
- A környező termálutizmusra támaszkodó turizmus fejlődését elő kell segíteni.
- Bérletépítés folytatása fiataloknak és idősebbeknek is.

5.2 Belső összefüggések

5.2.1 A célok és a helyzetértékelésben bemutatott problémák kapcsolata

Jelen fejezet célja annak bemutatása, hogy a stratégiában meghatározott célok teljesülése hogyan és milyen mértékben segíti elő a helyzetfeltáró fejezetekben meghatározott városi és városrészi problémák mérséklődését. Az alábbi táblázatban összefoglalva azonosításra kerülnek a tematikus célok valamint a problémák közötti összefüggések. Az összefüggések erősségét egy 0-3 skálán mutatjuk be, ahol a „0” érték a kapcsolódás teljes hiányát a „3” érték az erős kapcsolódást jelöli.

1. táblázat A városi szintű középtávú tematikus célok és problémák kapcsolatai

Kondoros Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája
STRATÉGIA

Városi szintű problémák	Városi szintű középtávú tematikus célok		
	T1: Fenntartható városfejlesztés és a társadalmi szolidaritás erősítése	T2: Központi szerepet erősítő város- és gazdaságfejlesztés	T3: Értéktörző városfejlesztés
Kedvezőtlen demográfiai folyamatok. Természetes fogyás. Képzett fiatalok elvándorlása. Előregedő lakosság	3	2	2
Szakképzettség, motiváltság hiánya	3	0	0
Fiatalok számára közösségi terek, számukra nyújtott szolgáltatások nincsenek elegendő számban	3	1	3
Idegenforgalomban rejlő lehetőségek kihasználatlansága	2	3	2
hiányos turisztikai intézményrendszer	2	3	2
Szálláshelyek hiánya	0	3	0
Városmarketing hiánya	0	3	0
A kulturális és gasztronómiai értékek valamint szabadidős és sporttevékenységek komplex fejlesztésének hiánya	1	3	0
A kiváló mezőgazdasági lehetőségek nem kellő mértékű kihasználása	0	3	0
A mezőgazdasági termékek alacsony helyi hozzáadott értéke	0	3	0
Alacsony a munka intenzív tevékenységek mezőgazdaságon belüli aránya	0	3	0
Közösségi terek fejlesztésre szorulnak	3	1	1
Ifjúsági közösségteremtő programok tevékenységek hiánya	3	0	1
zöldterületek alacsony aránya	3	0	0
A környező települések tömegközlekedéssel való elérése korlátozott	3	0	3
Parkolás lehetőségének korszerűtlensége	3	0	3
Egyedülálló műemléki értékek állapotának elhanyagoltsága	3	3	0
Egészségügyi szakellátás, ügylet, mentőállomás hiánya	3	0	3
A kapcsolódások összesített erőssége	35	31	20

Ahogy az a fenti táblázatból is látható a városi szintű középtávú tematikus célok a város legfontosabb problémáira megoldást kínálnak vagy enyhítik azokat. A célok úgy lettek megállapítva, hogy legelőtőbb problémák kezelésén túl a lehető legjobban kihasználják a város adottságait.

A problémák jelentős részének enyhítéséhez több tematikus cél is hozzájárul (pl. kedvezőtlen demográfiai folyamatok kezelése), egyes problémák specifikusan kapcsolhatók egy célhoz (pl. szálláshelyek hiánya). A további célok hatása a probléma kezelésében nem jelentős.

5.2.2 A célok logikai összefüggései

Jelen fejezetben a stratégiában meghatározott városi és városrészi célok között azonosítható összefüggések kerülnek bemutatásra. Az alábbi összesítő táblázat azt mutatja, hogy az egyes területi célok teljesülése milyen mértékben segíti elő a települési léptékű célok megvalósulását. Az összefüggések erősségét egy 0-3 skálán mutatjuk be, ahol a „0” érték a kapcsolódás teljes hiányát, a „3” érték az erős kapcsolódást jelöli.

Az alábbi táblázat mutatja, hogy a belterületi fejlesztések jobban hozzájárulnak a városi középtávú tematikus célok teljesüléséhez, ehhez azonban figyelembe kell venni, hogy a lakosság eloszlása sem egyenletes a belterület és a külterület között. A külterületi célok megvalósulása nem csak a külterületen élők életminőségét és a települési társadalomba való jobb integrálásukat hozza magával, hanem a városi szintű célok megvalósulásához is nagyban hozzájárul.

7. táblázat: Városi szintű középtávú tematikus célok

Városrészi célok	Városi szintű középtávú tematikus célok		
	T1: Fenntartható városfejlesztés és a társadalmi szolidaritás erősítése	T2: Központi szerepet erősítő város- és gazdaságfejlesztés	T3: Értéktörző városfejlesztés
V1: Belterület: - A város központi funkciójának erősítése - Vonzó lakókörnyezet kialakítása az épített és a természetes környezet fejlesztésével - Vállalkozási és turisztikai potenciál kihasználása	3	3	3
V2: Külterület: - A társadalmi integráció erősítése, az itt élők életminőségének javítása - Az épített környezet és a közműellátottság fejlesztése - A vállalkozási és turisztikai potenciál kihasználása	2	3	2

5.2.3 A stratégia megvalósíthatósága

A stratégia megvalósíthatósága számos külső és belső tényezőtől függ, ezek egy részét az önkormányzat közvetlenül biztosíthatja, más részére jelentős befolyása van, míg a tényezők jelentős része az önkormányzat tevékenységétől részben vagy egészében független adottságként jelentkezik. A legtöbb ilyen tényezővel kapcsolatban a kockázatokat is azonosíthatjuk, ezeket lásd részletesen a 7. „A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázata” című fejezetben. A stratégiát megalapozó tanulmány és a stratégia elkészítésének a folyamata úgy került felépítésre, hogy a lehető legszélesebb partnerségi kör, a település lakossága, és minden stratégiában érintett fél bevonásra kerüljön már a tervezés fázisában. Így biztosítva, hogy stratégia a település valódi problémáira konszenzusos célokat megfogalmazva reagáljon.

Azon tényezők közül, melyekre az önkormányzatnak hatása van a következők a legfontosabb stratégia megvalósulását befolyásoló tényezők:

- Partnerségi viszonyok: A stratégia sikeres megvalósulásának alapfeltétele, hogy a város az összes érdekelt fél támogatását élvezze, mind a sajtó polgáraival, mind a járási, megyei és központi kormányzati partnereivel kölcsönös előnyökön nyugvó, a problémák

megoldására koncentrálni kreatív párbeszédet folytasson. A stratégia tervezési folyamata ebben a szellemben lett felépítve, így a partnerség kiépítése, már a tervezés során elkezdődött. A stratégia végrehajtása során a partnerségi kérdéseket a 8.4-es „A partnerség kérdései az ITS tervezése és megvalósulása során” című fejezet tárgyalja.

- Felelős vezetés: A stratégia megvalósulásához – tekintettel a döntéshozói és operatív feladatok mennyiségére – felelős és aktív városvezetésre, és jól képzett tájékozott operatív munkatársakra van szükség. Ez a biztosítéka annak, hogy a szükséges döntések megfelelő időben és megfelelő tartalommal megszülessenek, és a döntések alapján az operatív végrehajtó szervezet világos hatáskörrel dolgozzon a döntések megvalósításán. A vezetés és az irányítás feladatait a 8.2-es „Az ITS megvalósulásának szervezeti keretei” című fejezet tárgyalja.
- Nyomonkövetés, rugalmas tervezés: A változó társadalmi-gazdasági körülményekhez történő alkalmazkodás követelménye szükségessé teszi olyan monitoring és kontrolling rendszer működtetését, amely garantálja a stratégia megvalósulása során felmerülő akadályozó tényezők azonosítását, és a megfelelő intézkedések meghozatalát. A monitoring témakörét a 8.5-ös a „A monitoring rendszer kialakítása” című fejezet tartalmazza.
- Pénzügyi tervezés, pénzügyi források: A stratégia sikeres megvalósulásának alapvető feltétele a pénzügyi források megfelelő időben történő rendelkezésre állása. Míg az előkészítés feladatai során ezek elsősorban önkormányzati források, addig a megvalósítás során – tekintettel a szűkös belső anyagi lehetőségekre – elsősorban külső források lehetnek. A források biztosításának körülményeit, ütemezését és nagyságrendjét a 4.4-es „A fejlesztések összehangolt vázlatos pénzügyi terve” című fejezet tartalmazza.

5.2.4 A célok megvalósítása érdekében tervezett tevékenységek egymásra gyakorolt hatása

A városban megvalósuló tevékenységek tudatosan úgy kerültek tervezésre, hogy komplex rendszerben egymást segítve, szinergikus hatásokat generálva segítsék a tematikus célokon keresztül az átfogó cél megvalósulását. A tervezett tevékenységek egymást erősítő hatásainak legjellemzőbb példái a következők.

- A mezőgazdasági tudás megőrzése és fejlesztése, a helyi termékek hozzáadott értékének a növekedése, az átfogó turisztikai fejlesztések, a közterületek és közszolgáltatások fejlesztése, az önkormányzati lakás biztosítása diplomás fiatalok számára, együttes hatásaként érhető el, hogy növekedjen a város képzett fiatalokra gyakorolt vonzereje.
- Az idegenforgalmi szolgáltatásfejlesztések, a műemlékvédelmi és idegenforgalmi beruházások között erős ágazaton belüli összefüggés figyelhető meg. A külterületi Battyány-Geist Kastélyhoz kapcsolódó fejlesztések és a belterületi Kondorosi Csárdához és múzeumhoz, evangélikus templomhoz, a tónak és környékének fejlesztéséhez kapcsolódó beruházások, kiegészülve az idegenforgalmi szálláshelyfejlesztésekkel, és az egész ágazatot egységesen kezelő városmarketinggel, együttesen növelik az egész város turisztikai vonzerejét.
- Ugyanilyen irányú pozitív összefüggés figyelhető meg a város építészeti környezetét, közterületeit megújítani célzó fejlesztések, és az idegenforgalmi fejlesztések között, a rendezett városképp Kondoros idegenforgalmi vonzerejét is növeli.
- A helyi lakosságot és a környékbeli településeket célzó szolgáltatásfejlesztések, a helyi kulturális és gasztronómiai hagyományok őrzése, 21. századi újrafogalmazása erősíti a helyi identitást, a helyi közösségépítést. A helyi hagyományok megismerése növeli a

település vonzerejét, amely pozitívan hat vissza a helyi közösségépítés és identitás erősítésére.

- Összességében elmondható, hogy a stratégiában foglalt közszolgáltatás és közterület-fejlesztések, műemlékvédelmi és turisztikai fejlesztések, mezőgazdasági, kulturális hagyományokra épülő fejlesztések, valamint a helyi közösségépítés komplexen, egymáshoz kapcsolódva teszik Kondorost térsége hagyományőrző-kulturális, gasztronómiához-sporthoz kapcsolódó szolgáltatásokat nyújtó rekreációs csomópontjává.

6 A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai

A stratégia tervezéséhez hasonlóan a beruházások megvalósulása során is előfordulhatnak nem várt nehézségek, amelyek megnövelhetik az egyes konkrét beavatkozások megvalósulási idejét, költségvetését, veszélyeztethetik az egyes stratégiai célok megvalósulását. Ebben a fejezetben ezeket a kockázatokat, és kezelésük módjait ismertetjük

A kockázatok elemzését a fontosabb kockázati csoportok beazonosításával kezdjük, majd az egyes kockázatok esetében megvizsgáljuk, hogy milyen valószínűséggel merülhetnek fel, és milyen hatással bírnak a megvalósulás szakaszára.

A kockázati tényezőket tematikus csoportokba rendezve Kondoros város esetében az ITS megvalósulása során az alábbi kockázati faktorokat azonosítottuk be:

- jogi-intézményi kockázatok
- pénzügyi kockázatok
- műszaki kockázatok
- társadalmi kockázatok

2. táblázat: A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai

Kockázat megnevezése	Valószínűség (magas; közepes; alacsony)	Hatás mértéke (jelentős; közepes; alacsony)	Kockázatkezelés módja
Jogi környezet kedvezőtlen irányú megváltozása	közepes	jelentős	A jogi és szabályozási követelményeket meghatározó intézményekkel folyamatos szoros együttműködésre kell törekedni. Ezen túlmenően a vonatkozó szabályok és eljárásrendek szabályozásait folyamatosan figyelemmel kell kísérni. Rugalmas és gyors reagálás a megváltozott jogszabályi körülményekre.
Közbeszerzési eljárásokból adódó kockázatok (időbeli csúszások)	közepes	közepes	Az eljárásrend szigorú betartása minden érintett részéről. A közbeszerzési dokumentumok megfelelő szakmai előkészítettségének a biztosítása.
Likviditásp probléma a hazai, illetve az Európai Unió fejlesztési források kifizetésének csúszása	magas	jelentős	A forráslehívás késedelmére való felkészülés, likviditás megtartásához saját forrás biztosítása
A projektek megvalósításához	közepes	jelentős	A kockázat elkerülése érdekében folyamatosan egyeztetés szükséges a forrást biztosító

Kockázat megnevezése	Valószínűség (magas; közepes; alacsony)	Hatás mértéke (jelentős; közepes; alacsony)	Kockázatkezelés módja
szükséges pályázati forrás nem áll rendelkezésre			szervezetekkel. Amennyiben szükséges további finanszírozási lehetőségeket kell felkutatni.
A tervezett projektek megvalósítási költsége jóval meghaladja a tervezett mértéket	közepes	közepes	Részletes projekttervek, átgondolt műszaki és pénzügyi tervek
Kivitelezői határidő csúszása	közepes	közepes	A fejlesztések kivitelezésekor megfelelő végrehajtási ütemtervet kell meghatározni.
A fejlesztéseket érintő esetleges régészeti feltárások elhúzódása miatti csúszás	alacsony	alacsony	A fejlesztések kivitelezői, az Önkormányzat és a feltárást végző régészek közötti folyamatos együttműködés. A rendszeres egyeztetések jó alapot teremtenek a kockázat hatásainak a mérséklésére.
Lakossági ellenállás, negatív közvélemény	alacsony	jelentős	A lakosság és a civil szervezetek már a stratégia alkotásának folyamatába bevonásra kerültek. Az előkészítés során a lakosságnak alkalma volt javaslatait és kritikáit eljuttatni a város vezetése számára. A lakosság szempontjából kiemelkedő jelentőségű fejlesztési elemek kapcsán további egyeztetéseket kell folytatni a lakosság és a civil szervezetek képviselőivel.
A megvalósításhoz szükséges szakemberek hiánya	alacsony	közepes	Az önkormányzat feladata, hogy megfelelő szakmai háttérrel biztosítson mind létszám, mind kompetencia vonatkozásában.

7 A megvalósítás eszközei és nyomon követése

7.1 A célok elérését szolgáló fejlesztési és nem beruházási jellegű önkormányzati tevékenységek

7.1.1 Kondoros vagyonkezelési gyakorlata

Az önkormányzat egyéb vállalkozásokban való részesedéseit az ITS Megalapozó tanulmány melléklete tartalmazza. A város vagyonának részletes adatait az önkormányzati vagyonról és az arról való rendelkezési jog gyakorlásáról szóló önkormányzati rendelet melléklete tartalmazza. Az önkormányzati ingatlanok listája a város 32/2012. (XII. 21.) sz. rendeletének mellékletében megtalálhatóak.

7.2 Az ITS megvalósításának szervezeti keretei

7.2.1 A városfejlesztés jelenlegi szervezeti rendszere

Kondoroson az önkormányzati hivatalban évtizedek óta a Beruházási Osztály foglalkozik a városfejlesztési tevékenységekkel.

A Beruházási Osztály városfejlesztéssel legfontosabb összefüggő feladatai:

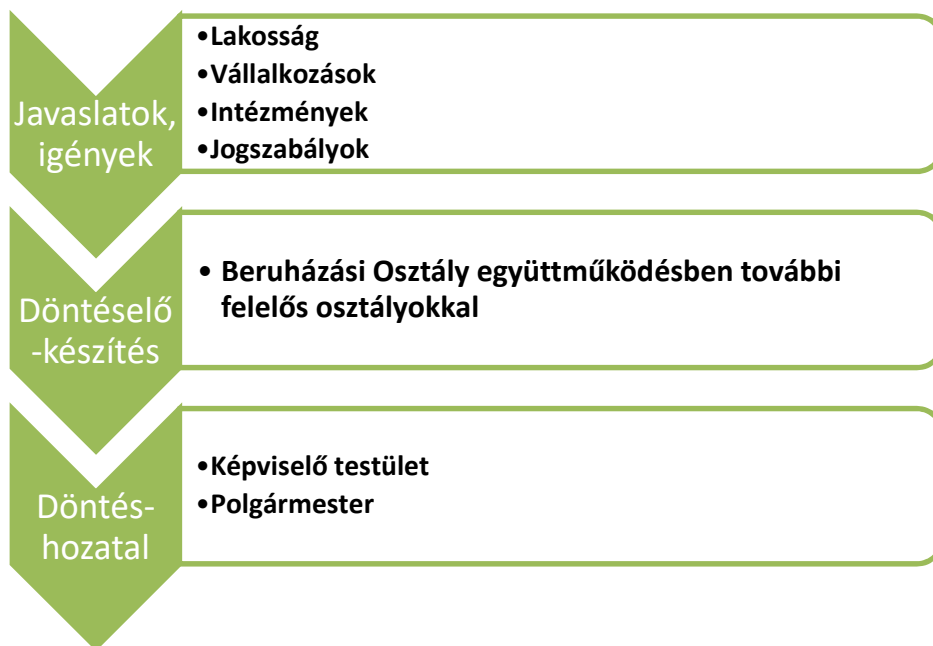
- A város és intézményei fejlesztési, felújítási feladatait koordinálja a Képviselő-testület és a polgármester irányítása mellett,
- Városfejlesztés és településfejlesztési feladatok, településrendezés,
- Városi beruházások előkészítése, lebonyolítása,
- Közbeszerzések lebonyolításával kapcsolatos feladatok ellátása,
- Energetikai feladatok,
- Pályázatok elkészítése, bonyolítása,

A csoportnál négy fő foglalkozott pályázatokkal. A pályázatok megírása, a megvalósítása után még minimum 5 év a fenntartási időszak, így évente a fenntartási jelentésekkel és helyszíni ellenőrzésekkel is foglalkozni kell, vagyis egy pályázat 6-10 éves munkát jelent. 2015. évben még a csoport feladatkörbe tartozott az önkormányzati biztosítások intézése és:

- önkormányzati lakások és nem lakáscélú ingatlanok, és azok bérlőinek nyilvántartása;
- önkormányzati lakások bérbeadásával kapcsolatos ügyintézés,
- előterjesztések készítése a bizottsági és képviselő-testületi ülésekre a lakás és nem lakáscélú bérlemények tárgyában;
- helyi rendeletek módosításának előkészítése,
- nem lakáscélú helyiségek egyéb hasznosítása, előkészítése döntéshozatalra, a döntések végrehajtása;
- nem lakás céljára szolgáló ingatlanok bérleti szerződéseinek előkészítése;

2016-ban ezen feladatok egy része már nem tartozik már a Beruházási osztályhoz 2015-től a Pénzügyi osztályhoz kerültek a lakásgazdálkodás és a biztosítások intézése tevékenységek.

1. ábra: A városfejlesztés folyamata Kondoroson

7.3 A településközi koordináció mechanizmusai, együttműködési javaslatok

A megyében a települések közötti koordinációban Békés Megye Önkormányzata játszik kiemelkedő szerepet, a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program is az ő hatáskörébe tartozik. A források felhasználásához a támogató kötelező együttműködést írt elő, így azok hatékony, gördülékeny felhasználása érdekében együtt kell működniük a megye településeinek, a megyei jogú városnak és a megyei önkormányzatnak.

Kondoros a Szarvasi járáshoz tartozik, de Békéscsaba is nagyon nagy hatással van a településre. Kondoros mindkét jelentőséggel bíró városhoz nagyjából azonos távolságra van. Szoros együttműködésben áll a közeli településekkel, amelyek méretüknél fogva, kisebb léptékű, részben pontszerű fejlesztéseket tudnak csak megvalósítani.

7.4 A partnerség biztosítása az ITS készítése és megvalósítása során

Kondoros város Önkormányzat olyan fejlesztő partnert kért fel az ITS elkészítésére, amely tapasztalatokkal rendelkezett a partnerségi egyeztetés, közösségi tervezés területén. A stratégia tervezésének kezdetén 3 közösségi tervező alkalom valósult meg, amelyre meghívást kaptak a település testületi tagjai, intézményvezetői, hatósági szervei, civil szervezetek vezetői, vállalkozók és gazdálkodók, és minden olyan személy, akit a stakeholder elemzés keretében kiválasztott az ITS tervezést és megvalósítást irányító csoport.

A készítés során az alábbi dokumentumok leírásait vettük alapul:

- Útmutató a kis- és középvárosok számára az Integrált Településfejlesztési Stratégia 2014 – 2020 elkészítéséhez
- Városfejlesztési Kézikönyv

Közösségi tervezés alkalom Kondoroson

A partnerség megvalósítása nem csak jogszabályi kötelezettség miatt fontos, hanem egyrészt lehetőséget ad a partnerek fejlesztési terveinek, jövőképének megismerésére, másrészt szerepe van az ITS elfogadtatásában, és az elköteleződés erősítésében.

A partnerségi együttműködés megvalósul a településfejlesztés tervezési, megvalósítási és fenntartási szakaszaiban is.

Megvalósult egyeztetések:

- A közösségi tervezésbe, véleményezésbe bevont partnerek három alkalommal 2016. októberében találkoztak, amelyen
 - először a helyzetelemzés (SWOT és ESEC elemzések) készült el tervező műhely keretében,
 - másodszor a résztvevők megfogalmazták a város jövőképét, valamint a jövőképhez kapcsolódó célterületeket
 - harmadszor a jövőkép elfogadása után a célterületek bontására, tevékenységek és együttműködések megvalósításának tervezése zajlott.
- A lakosság többi csoportja a város honlapján került megszólításra (2016. október, november). Lehetőség volt írásban is jelezni a tervezéssel kapcsolatos javaslatokat.

A megvalósult egyeztetések és műhelyalkalmak dokumentációja megtalálható az önkormányzatnál. A tervezések eredményei feldolgozásra kerültek és beépültek a stratégia megfelelő részeibe.

Ahogy a tervezés során, a megvalósítás időszakában, valamint az egyes mérföldköveknél az önkormányzat továbbra is törekszik majd arra, hogy minél szélesebb körben tárgyalja az eredményeket és az előrehaladást. Az önkormányzat gondoskodik a teljes lakosság tájékoztatásáról az ITS eredményeit illetően, valamint honlapján közzéteszi azokat.

7.5 Monitoring rendszer kialakítása

7.5.1 Az ITS intézkedéseihez kapcsolódó output és eredményindikátorok meghatározása

Az ITS megvalósulásának nyomon követése, ezen belül a célok elérésének megbízható ellenőrzése csak akkor lehetséges, ha biztosított a célok mérhetősége. Ennek érdekében a stratégiában megfogalmazott valamennyi célhoz objektíven ellenőrizhető mutatók, indikátorok kerültek meghatározásra.

Az indikátorok meghatározása az alábbi alapelvek mentén történt:

- specifikus, azaz konkrétan az adott célhoz kapcsolódik
- objektíven mérhető, egyértelmű
- hozzáférhető (beszerzése / előállítása reális költségigényű)
- adjon releváns információt az előrehaladásról
- egy célhoz több indikátor is kapcsolódhat, de a különböző célok indikátorai különbözőek

Az indikátorok definícióját az alábbi táblázat összegzi, amelyben egyben azok forrása (mérési módját és gyakoriságát) is meghatározásra kerül.

9. táblázat Az indikátorok összefoglaló táblázata

Tematikus cél	Eredmény indikátor	Mérték- egység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága	Bázisérték referenciaév	Bázisérték	Célérték 2023
T1: Fenntartható városfejlesztés és a társadalmi együttműködés erősítése	Programba bevont személyek száma	fő	Önkormányzat	évente	2015	0	500
	A felújított vagy korszerűsített utak teljes hossza	m	Önkormányzat	évente	2015	0	10000
	Energiahatékonysági beruházási intézkedések által érintett önkormányzati épületek száma	db	Önkormányzat	évente	2015	2	7
T2: Térségi szerepet erősítő város- és gazdaság-fejlesztés	A 15-64 év közötti lakosság foglalkoztatási rátája	%	KSH	tízévente	2011	67	70
	Működő vállalkozások száma	db	KSH	évente	2015	304	320
	Befizetett iparűzési adó értéke	m Ft	Önkormányzat	évente	2015	109	200
T3: Értéktörző épülő városfejlesztés	Megújított közterületek mérete	m ²	Önkormányzat	évente	2015	0	500
	Kialakított szabadtéri közösségi terek mérete és száma	m ² db	Önkormányzat	évente	2015	0 0	100 1
	Külföldi és belföldi turisták költése	m Ft	KSH	évente	2015	0	40

Kondoros Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája
STRATÉGIA

30. táblázat: Területi (városrészi célok) eredményindikátorai

Városrészi cél	Eredmény indikátor	Mértékegység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
V1 – V2	Az egyes városrészek lakosainak száma	fő	KSH	tízévente
	Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	%	KSH	tízévente
	Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességén belül	%	KSH	tízévente
	A gazdaságilag nem aktív népesség aránya	%	KSH	tízévente
	A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korú népességén belül	%	KSH	tízévente
	Lakossági elégedettség a települési környezet minőségével	%	Önkormányzat	hétévente

4. táblázat: Az akcióterületi fejlesztések (beavatkozások) output indikátorai

Kód	Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Mértékegység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
Belváros Akcióterület					
BELVÁROS AT 1	Zöld város projekt keretében új szolgáltató ház kialakítása, parkok, zöldfelületek növelése, kialakítása, megújuló energia hasznosítása	Kialakított szolgáltató terek mérete	m ²	projekt jelentés	évente
BELVÁROS AT 2	Kondorosi Csárda és Múzeum fejlesztése	Megújított területek mérete	m ²	éves jelentés	évente
BELVÁROS AT 3	Dérczy Ferenc Könyvtár és Közművelődési Intézmény infrastrukturális fejlesztése, közösségi tér fejlesztése	Megújított területek mérete	m ²	éves jelentés	évente
BELVÁROS AT 4	Evangélikus templom és parókia felújítása	Megújított területek mérete	m ²	éves jelentés	évente
BELVÁROS AT 5	Evangélikus idők otthona infrastruktúra fejlesztése, energetikai korszerűsítése	Megújított területek mérete	m ²	éves jelentés	évente
BELVÁROS AT 6	Tó és környezetének továbbfejlesztése	Terület nagysága	m ²	éves jelentés	évente
Geisztcsákó Akcióterület					
KÜLTERÜLET AT 1	Kastélyfelújítás	Megújított területek mérete	m ²	projekt jelentés, éves jelentés	évente
KÜLTERÜLET AT 2	Kastély környezetének rendezése	Megújított területek mérete	m ²	projekt jelentés, éves jelentés	évente
KÜLTERÜLET AT 3	Külterületi utak felújítása	Kiépített utak hossza	m	projekt jelentés, éves jelentés	évente

Kondoros Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája
STRATÉGIA

5. táblázat: Az ITS keretében tervezett fejlesztések output indikátorai

Kód	Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Mérték- egység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
Kulcsprojektek					
KULCS 1	Városmarketing kialakítása Kondoroson	Kialakított programok száma	db	éves jelentés	évente
KULCS 3	Önkormányzati tulajdonú épületek infrastruktúra fejlesztése, megújuló energiaellátásának megoldása	Felújított épületek száma	db	éves jelentés	évente
KULCS 4	Termásvíz hasznosítása	Megújított területek mérete	m ²	éves jelentés	évente
KULCS 5	Közösségi terek fejlesztése	Megújított területek mérete	m ²	éves jelentés	évente
KULCS 6	Egészségügyi ügyelet és mentőállomás kialakítása	Kialakított épületek száma	db	éves jelentés	évente
Szociális, kulturális, sport, rekreáció és közösség-fejlesztésre irányuló projektek					
HHUMAN 1	Játszóterek építése	Játszóterek száma	db	éves jelentés	évente
HHUMAN 2	Művelődési Központ épület épületenergetikai fejlesztése	Megújított területek mérete	m ²	éves jelentés	évente
HHUMAN 3	Helyi kulturális rendezvények, helyi civil szervezetek, sport szervezetek támogatása	Támogatott szervezetek száma kialakított programok száma	db db	éves jelentés	évente
HHUMAN 4	Tankert kialakítása	Megújított területek mérete	m ²	éves jelentés	évente
HHUMAN 5	Helyi városismereti tankönyv kiadása	Kiadványok száma	db	éves jelentés	évente
HHUMAN 6	Közösségi együttműködés fejlesztése	Kialakított programok száma	db	éves jelentés	évente
HHUMAN 7	Ifjúsági ösztöndíjprogram kialakítása	Kialakított programok száma oktatott gyerekek száma	db fő	éves jelentés	éves
HHUMAN 8	Egészséges életmód szemléletváltás kialakítása	Programok száma programokban részt vevők száma	db fő	éves jelentés	éves
HHUMAN 9	Új sportlétesítmény kialakítása	Megújított területek mérete	m ²	éves jelentés	évente
HHUMAN 10	Fejlesztő programok gyerekeknek és fiataloknak	Kialakított programok száma	db	éves jelentés	évente
HHUMAN 11	Nemzetközi lovastábor	Találkozók száma programon résztvevők száma résztvevők száma	db fő db	éves jelentés	éves
HHUMAN 12	Lovaglás minden iskolás korú gyermek számára	Programok száma programokban részt vevők száma	db fő	éves jelentés	éves
HHUMAN 13	Születendő gyermekeket és családjaikat támogató program kialakítása	Programok száma programokban	db fő	éves jelentés	éves

Kondoros Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája
STRATÉGIA

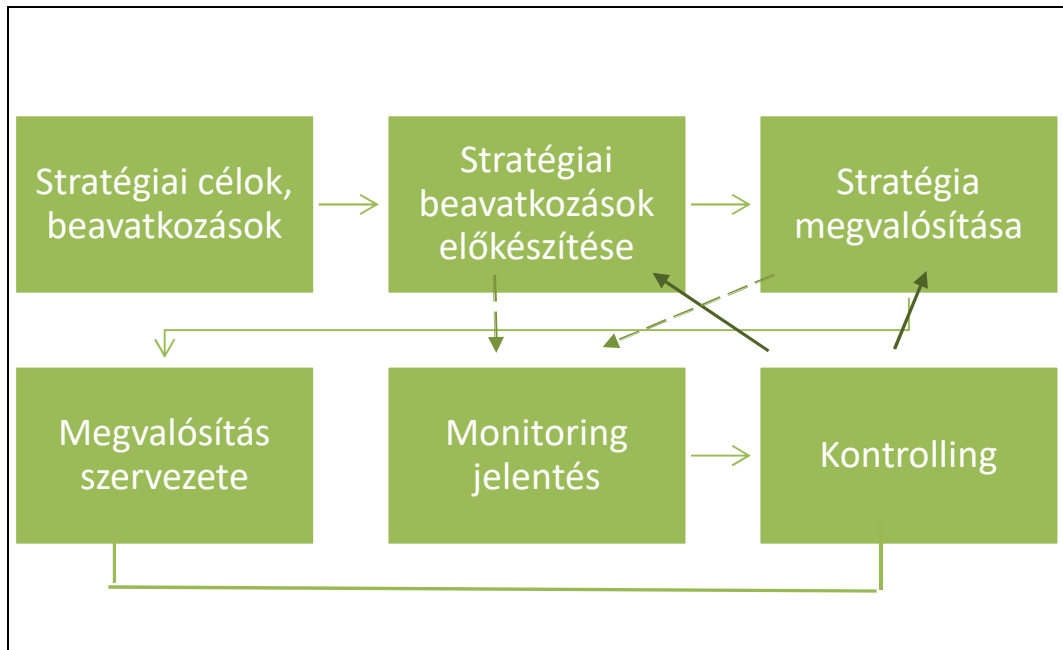
Kód	Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Mérték- egység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
		részt vevők száma			
HHUMAN 14	Helyi média fejlesztése	Nézettség	fő	éves jelentés	évente
HHUMAN 15	Nemzetiségi és helyi hagyományok ápolása	Programok száma programokban rész vevők száma	db fő	éves jelentés	éves
HHUMAN 16	Közlekedésbiztonság fejlesztése	Programok száma programokban rész vevők száma	db fő	éves jelentés	éves
HHUMAN 17	Népfőiskola kialakítása	Megújított területek mérete	m ²	éves jelentés	évente
HHUMAN 18	Helyi identitás erősítése a fiatal generációkban	Programok száma programokban rész vevők száma	db fő	éves jelentés	éves
HHUMAN 19	Kompetenciafejlesztés felnőtt és ifjú korban egyaránt	Programok száma programokban rész vevők száma	db fő	éves jelentés	éves
Környezeti fejlesztésekre irányuló hálózatos projektek					
HKÖRNY 1	Zöldfelületek területének növelése	Zöldterület nagysága	ha	éves jelentés	éves
HKÖRNY 2	Külterületi védőerdő, mezővédő erdősávok telepítése	Védőerdő nagysága	ha	éves jelentés	éves
HKÖRNY 3	Lakossági zöldhulladék komposztálásához eszközfejlesztés	Beszerzett komposztáló eszközök száma	db	éves jelentés	éves
HKÖRNY 4	Zöldhulladék kezelése	Kezelt zöldhulladék mérete	m ³	éves jelentés	éves
Közüntézmények, közügázgátás és közüszgáltatások fejlesztésére irányuló hálózatos projektek					
HKÖZINT 1	Sportinfrastruktúra fejlesztése	Megújított területek mérete	m ²	éves jelentés	évente
HKÖZINT 2	Diplomás fiatalok városba vonzása, önkormányzati lakás biztosítása	Megújított területek mérete programokba bevonó személyek száma	m ² fő	éves jelentés	évente
HKÖZINT 3	Önkormányzati Hivatal és intézmények energetikai fejlesztése	Megújított területek mérete	m ²	éves jelentés	évente
HKÖZINT 4	Oktatási intézmények fejlesztése	Megújított területek mérete	m ²	éves jelentés	évente
HKÖZINT 5	Időskorúak nappali és bentlakásos ellátásának fejlesztése	Megújított területek mérete	m ²	éves jelentés	évente
HKÖZINT 6	Akadálymentesítés a közintézményekben	Megújított területek száma	db	éves jelentés	évente
Közlekedés fejlesztésére irányuló hálózatos projektek					
HKÖZL 1	M44-es fejlesztése, Kondorosi elkerülő út megépítése	Megépített útszakasz hossza	km	éves jelentés	éves

Kondoros Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája
STRATÉGIA

Kód	Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Mérték- egység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
HKÖZL 2	Városi járdák és gyalogutak fejlesztése	Megépített járdák hossza	km	éves jelentés	éves
HKÖZL 3	Parkolási helyek fejlesztése, bővítése	Kialakított parkolóhelyek száma	db	éves jelentés	éves
HKÖZL 4	Bel- és külterületi gyűjtő és dűlő utak fejlesztése	Megépített útszakasz hossza	km	éves jelentés	éves
HKÖZL 5	Helyközi buszközeledés fejlesztése.	Buszjáratok száma	db	éves jelentés	éves
Vállalkozás- és turizmusfejlesztési hálózatos projektek					
HGAZD 1	Vadászat, különösen a kopóval való vadászat fejlesztése	Programok száma megújított területek mérete	db m ²	éves jelentés	évente
HGAZD 2	Batthyány-Geist Kastély kápolna felújítása	Megújított területek mérete	m ²	éves jelentés	évente
HGAZD 3	Templomok és parókiák felújítása	Megújított területek mérete	m ²	éves jelentés	évente
HGAZD 4	Turisztikai attrakciók fejlesztése	Megújított területek mérete	m ²	éves jelentés	évente
HGAZD 5	Vállalkozásfejlesztés	Támogatott vállalkozások száma	db	éves jelentés	évente
HGAZD 6	Szálláshelyfejlesztés	Kialakított szálláshelyek száma	db	éves jelentés	évente
HGAZD 7	Testvérvárosi kapcsolatos erősítése	Programok száma	db	éves jelentés	évente
HGAZD 8	Szakember képzés	Programokba bevont személyek száma	fő	éves jelentés	évente
HGAZD 9	Mezőgazdasági tudás átadása generációk között	Programokba bevont személyek száma	fő	éves jelentés	évente
HGAZD 10	Az élelmiszeripari termékek feldolgozásának növelése a város külterületén	Feldolgozott termék mennyisége	kg	éves jelentés	évente
HGAZD 11	Vállalkozások telephelyfejlesztése	Fejlesztett telephelyek száma	db	éves jelentés	éves
HGAZD 12	Termelői piac kialakítása	Kialakított területek mérete	m ²	éves jelentés	évente

7.5.2 A monitoring rendszer működtetési mechanizmusának meghatározása

2. ábra: A monitoring folyamatának összefoglalása

- Képviselőtestület: a képviselőtestület javaslatokat fogalmaz meg és meghozza a folyamatokkal, illetve a konkrét beavatkozásokkal kapcsolatos döntéseket.
- Különböző felelős osztályok javaslatot tesznek a képviselőtestület felé a stratégia megvalósítását érintő folyamatokra és konkrét beavatkozásokra.
- Stratégia megvalósításáért felelős operatív szervezet – monitoring felelős: a végrehajtó szervezeten belül a monitoringért felelős munkatárs kijelölésére kerül sor. Feladatai: kapcsolattartás a megvalósítókkal, éves jelentés készítése, egyeztetés a Monitoring Bizottsággal
- Monitoring Bizottság: évente felülvizsgálja a stratégia megvalósításának folyamatát és javaslatokkal él a képviselőtestület felé; megtárgyalja és elfogadja az éves monitoring jelentést, valamint javaslatokat fogalmaz meg a jelentés tartalma alapján;
- A Monitoring Bizottság tagjai:
 - Polgármester
 - A testületi bizottsági elnökök
 - A stratégia megvalósításáért felelős szervezet

A monitoring folyamatával kapcsolatos dokumentumok:

- Éves monitoring jelentés: a jelentést a stratégia megvalósításáért felelős operatív szervezet monitoringért felelős munkatársa készíti és egyezteti a szervezet vezetőjével. Az éves jelentést a Monitoring Bizottság javaslatai alapján az érintett testületi bizottságok, valamint a képviselőtestület minden évben megtárgyalja, elfogadja, illetve meghozza a szükséges intézkedésekkel kapcsolatos döntéseket. Az éves jelentés tartalma:

- a megvalósítással kapcsolatos tevékenységek előrehaladása,
 - a megvalósítással kapcsolatos problémák azonosítása,
 - a megvalósítás folyamatainak javítása érdekében végrehajtott intézkedések leírása,
 - a stratégiában azonosított számszerűsített indikátorok,
 - a megvalósításra fordított pénzügyi források,
 - a szervezettel, célokkal és beavatkozásokkal kapcsolatos javaslatok, amelyek tartalmazzák a felelősök és határidők meghatározását is,
 - a következő periódusra tervezett tevékenységek és a szükséges szervezeti erőforrások és pénzügyi források meghatározása.
- Előrehaladást jelző, nyomonkövető rendszer: Folyamatosan frissítendő rendszer biztosítja az ITS előre haladásának, valamint a stratégiai és projektszintű indikátorok teljesítésének nyomon követhetőségét, valamint a lehetséges problémák megfelelő kezelését.